

Forventningsundersøkelser for Norges Bank

Undersøkelser blant økonomieksperter, parter i arbeidslivet,
næringslivsledere og husholdninger

3. kvartal 2011

05.09.2011

Forord

Perduco utfører på oppdrag fra Norges Bank kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademia, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Økonomer innenfor finansnæringen og akademia, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner blir intervjuet på web, det samme gjelder lederne i næringslivet. Husholdningene er derimot intervjuet via telefon.

Forventningsundersøkelsen er hittil gjennomført 38 ganger, og ble første gang gjennomført i februar 2002. Perduco har publisert undersøkelsen fra og med 1. kvartal 2009. Undersøkelsen er tidligere gjennomført av TNS Gallup.

Oslo, september 2011

Ansvarlig for undersøkelsen hos Perduco er:

Reidar Dischler

Telefon: 994 89 217

E-post: reidar.dischler@perduco.no

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Innholdsfortegnelse.....	2
Sammendrag.....	3
Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene.....	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet.....	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne.....	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene.....	5
Spørreskjema.....	6
Indeks (tabeller og grafer)	7
Resultater - økonomiekspertene	8
Resultater - partene i arbeidslivet	16
Resultater - næringslivslederne	22
Resultater - husholdningene.....	32
Tekniske kommentarer – økonomene og partene i arbeidslivet.....	39
Tekniske kommentarer - næringslivslederne	40
Tekniske kommentarer - husholdningene.....	41

Sammendrag

De kortsiktige prisforventningene

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder er uendret på 2,1 prosent fra andre kvartal 2011 til tredje kvartal 2011. Partene i arbeidslivet forventer i tredje kvartal 2011 en prisstigning om 12 måneder på 2,1 prosent. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng siden forrige kvartal. Næringslivslederne forventer en generell prisstigning om 12 måneder på 2,4 prosent, en nedgang på 0,4 prosentpoeng siden andre kvartal 2011. Husholdningene forventer at prisene skal stige med 3,2 prosent i løpet av det neste året. Dette er en nedgang på 0,3 prosentpoeng siden forrige kvartal.

Næringslivet usikker på egen lønnsomhet

35,1 prosent av næringslivslederne forventer i tredje kvartal 2011 at lønnsomheten i egen bedrift vil bli bedre i løpet av de neste 12 månedene. Dette er en nedgang på 0,5 prosentpoeng siden forrige kvartal. Samtidig synker andelen som forventer at lønnsomheten vil svekkes med 3,7 prosentpoeng til 17,0 prosent i tredje kvartal. Det er en oppgang i andelen næringslivsledere som oppgir at lønnsomheten de siste 12 månedene er blitt bedre, men samtidig har også andelen som oppgir at lønnsomheten er blitt svekket steget siden forrige kvartal.

Flere tror på styrket krone

Samlet sett tror 70,7 prosent av økonomene at kronekursen vil stige i løpet av de neste 12 månedene. Dette er en betydelig oppgang fra andre kvartal 2011 hvor 53,2 prosent mente det samme. 21,3 prosent tror at kronekursen om 12 måneder vil være uendret, og 6,7 prosent tror at kronekursen vil være svekket.

Færre forventer økt rente

I tredje kvartal 2011 forventer 60,4 prosent av husholdningene renteøkning de neste 12 månedene. Dette er en nedgang fra 81,0 prosent i forrige kvartal. 4,0 prosent av husholdningene forventer rentefall, mens 32,4 prosent forventer et uendret rentenivå.

Om undersøkelsen

Perduco utfører på oppdrag fra Norges Bank kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademika, representanter fra partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Denne rapporten med hovedfunnene fra forventningsundersøkelsen blir i sin helhet lagt ut på Perducos nettsider (www.perduco.no). Fra 2009 er undersøkelsen blant næringslivslederne utvidet slik at bedrifter med 20 ansatte eller flere er i målgruppen (mot tidligere 50 ansatte eller flere). I tillegg intervjues nå 500 bedriftsledere mot tidligere 300 intervjuer.

Undersøkelsene er gjennomført i tidsrommet fra 10. til 22. august 2011.

Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene

Stabilitet i de kortsiktige prisforventningene

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder er i tredje kvartal 2011 på 2,1 prosent. Dette er uendret fra forrige kvartal. Forventningene til prisstigningen på lengre sikt synker fra andre til tredje kvartal 2011 blant økonomiekspertene.

Lavere årslønnsvekst på kort sikt

Økonomene oppgir i tredje kvartal 2011 at de forventer en årslønnsvekst for 2011 på 3,8 prosent, mot 4,0 prosent i andre kvartal 2011. For 2012 forventer økonomene en årslønnsvekst på 3,8 prosent i tredje kvartal 2011, en nedgang på 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Økonomenes forventninger til den gjennomsnittlige årslønnsveksten om 5 år er uendret på 3,8 prosent fra andre til tredje kvartal 2011.

Flere tror på styrket krone

Samlet sett tror 70,7 prosent av økonomene at kronkursen vil stige i løpet av de neste 12 månedene. Dette er en oppgang fra forrige kvartal hvor 53,2 prosent mente det samme. 6,7 prosent av økonomene forventer i tredje kvartal at kronkursen vil være svekket om 12 måneder, mens 21,3 prosent forventer at kronkursen vil være uendret. Gjennomsnittlig forventet stigning i kronkursen (målt ved konkurransekursindeksen) om 12 måneder er 3,3 prosent i tredje kvartal 2011, opp fra 1,8 prosent i forrige kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet

Forventer lavere prisvekst på kort sikt

Partene i arbeidslivet forventer i tredje kvartal 2011 en generell prisstigning om 12 måneder på 2,1 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet prisstigning om 2 år synker med 0,1 prosentpoeng til 2,5 prosent i tredje kvartal. Forventet prisstigning om 5 år er 2,9 prosent, en oppjustering fra 2,8 prosent i forrige kvartal.

Forventer høyere årslønnsvekst på kort og lang sikt

Partene i arbeidslivet forventer i tredje kvartal 2011 en gjennomsnittlig årslønnsvekst for 2011 på 4,1 prosent. Dette er en oppgang fra forrige kvartal på 0,1 prosentpoeng. Forventet årslønnsvekst for 2012 gikk ned fra 4,2 prosent i andre kvartal til 4,0 prosent i tredje kvartal, mens forventet årslønnsvekst om 5 år gikk opp fra 4,0 prosent i andre kvartal til 4,2 i tredje kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne

Forventer lavere prisvekst

Næringslivslederne forventer i tredje kvartal 2011 en generell prisstigning om 12 måneder på 2,4 prosent. Dette er 0,4 prosentpoeng lavere enn i forrige kvartal. Om 2 år forventer de en generell prisstigning på 3,3 prosent, dette er ned 0,6 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Stabilitet i forventninger om innkjøps- og utsalgspriser

70,1 prosent av næringslivslederne tror at bedriftens innkjøpspriser vil øke omtrent like mye de neste 12 månedene sammenlignet med siste 12 måneder, mot 64,2 prosent i forrige kvartal. 16,2 prosent tror i tredje kvartal 2011 at innkjøpsprisene vil øke mer, mens 11,1 prosent tror de vil øke mindre.

61,3 prosent av næringslivslederne tror at bedriftens utsalgspriser vil øke omtrent like mye de neste 12 månedene sammenlignet med siste 12 måneder, mot 59,6 prosent i forrige kvartal. 15,7 prosent av bedriftslederne tror i tredje kvartal 2011 at utsalgsprisene vil øke mer, mens 20,4 prosent tror de vil øke mindre.

Nedgang i forventet årslønnsvekst

Næringslivslederne forventer i tredje kvartal at årslønnsveksten i 2011 blir på 3,5 prosent. Dette er en nedgang på 0,2 prosentpoeng siden andre kvartal 2011. For 2012 forventer næringslivslederne en årslønnsvekst på 3,4 prosent, en nedgang fra 3,7 prosent i andre kvartal 2011.

Noe bedre lønnsomhet

40,2 prosent av næringslivslederne oppgir i tredje kvartal 2011 at lønnsomheten i egen bedrift er bedret i løpet av de siste 12 månedene, en oppgang på 1,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. Andelen næringslivsledere som oppgir at lønnsomheten er svekket siste året steg med 0,8 prosentpoeng fra forrige kvartal til 31,4 prosent i tredje kvartal 2011. Lønnsomhetsindeksen steg i tredje kvartal fra 8,2 til 8,8 poeng.

I tredje kvartal 2011 synker andelen næringslivslederne som oppgir å forvente bedre lønnsomhet marginalt. 35,1 prosent av næringslivslederne forventer at lønnsomheten i egen bedrift skal bli bedre de neste 12 månedene, mot 35,6 prosent i forrige kvartal. Samtidig synker andelen næringslivsledere som forventer svekket lønnsomhet i tiden fremover med 3,7 prosentpoeng til 17,0 prosent i tredje kvartal. Lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene stiger fra 14,9 poeng i andre kvartal 2011 til 18,1 poeng i tredje kvartal 2011.

Færre forventer flere ansatte

Andelen næringslivsledere som oppgir at bedriften forventer å ha flere ansatte om 12 måneder har sunket fra 41,2 prosent til 33,9 prosent i tredje kvartal 2011. Andelen næringslivsledere som forventer å ha færre ansatte om 12 måneder har samtidig steget med 0,7 prosentpoeng fra forrige kvartal til 14,2 prosent i tredje kvartal 2011. Nettotallet i sysselsettingsindeksen (fremtidig) synker dermed fra 27,7 til 19,7 poeng.

Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene

Forventer lavere pris- og lønnsvekst

I tredje kvartal forventer husholdningene at prisene skal stige med 3,2 prosent i løpet av det neste året. Dette er ned 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Husholdningene forventer også marginalt lavere prisvekst på lengre sikt. Forventet lønnsvekst i løpet av det neste året blant husholdningene sank fra 2,8 prosent i andre kvartal til 2,6 prosent i tredje kvartal 2011.

Færre forventer økt rente

I tredje kvartal 2011 forventer 60,4 prosent av husholdningene renteøkning de neste 12 månedene. Dette er en nedgang fra 81,0 prosent i forrige kvartal. 4,0 prosent av husholdningene forventer rentefall, mens 32,4 prosent forventer uendret rente.

Spørreskjema

Til økonomiekspertene og partene i arbeidslivet:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
2. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
3. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
4. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2011?
5. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2012?
6. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?
- 7a) Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?
- 7b) Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg? (Hvis svart styrket eller svekket i spørsmål 7a)

Til næringslivslederne:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er om 12 måneder?
2. Hva tror du prisstigningen er om 2 år?
3. Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
4. Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
5. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2011?
6. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2012?
7. Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 månedene?
8. Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 månedene?
9. Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?
10. Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

Til husholdningene:

- 1a. Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, en del høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?
- 1b. Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?
- 2a. Tror du at prisene i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?
- Hvis høyere: Vil prisene vokse raskere, saktere eller i samme takt som i dag?
- 2b. Hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?
3. Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?
4. Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?
5. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Indeks (tabeller og grafer)

Økonomiekspertene

1. Forventet prisstigning om 12 måneder
2. Forventet prisstigning om 2 år
3. Forventet prisstigning om 5 år
4. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
5. Forventet årslønnsvekst for neste år
6. Forventet årslønnsvekst om 5 år
- 7a. Forventet utvikling i kronkursen om 12 mnd.
- 7b. Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd.

Partene i arbeidslivet

8. Forventet prisstigning om 12 måneder
9. Forventet prisstigning om 2 år
10. Forventet prisstigning om 5 år
11. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
12. Forventet årslønnsvekst for neste år
13. Forventet årslønnsvekst om 5 år

Næringslivslederne

14. Forventet generell prisstigning om 12 måneder
15. Forventet generell prisstigning om 2 år
16. Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd
17. Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 mnd
18. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift i år
19. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift neste år
20. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd
21. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd
22. Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden
23. Antatt antall ansatte om 12 mnd

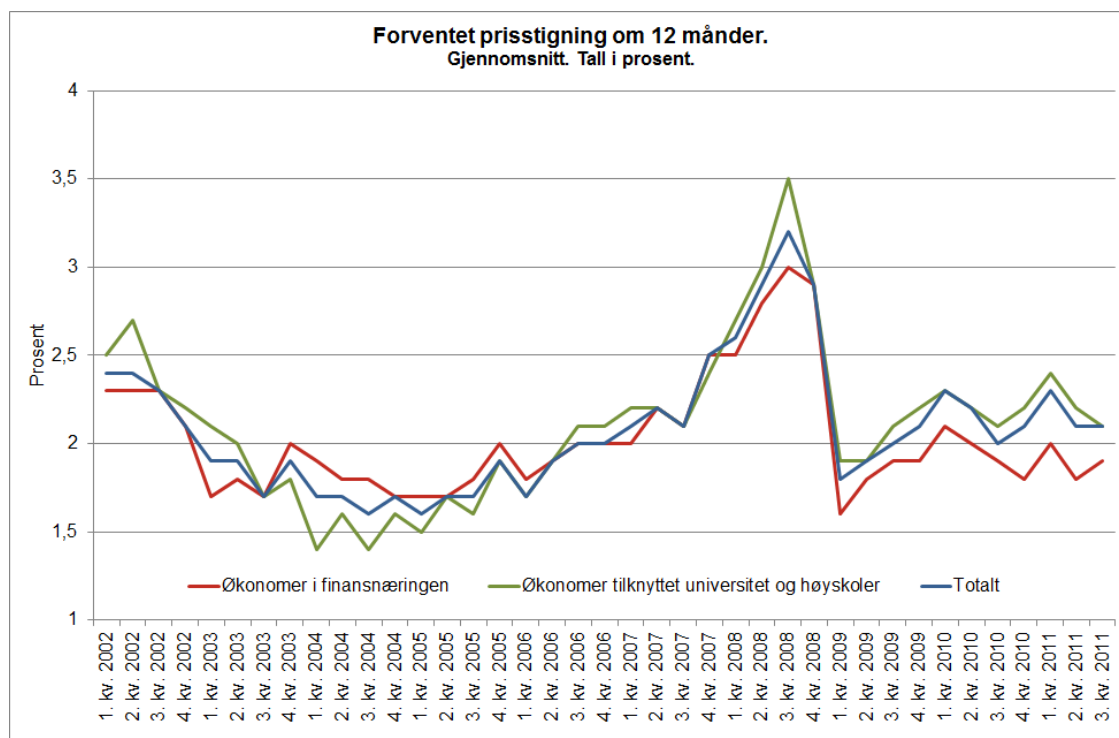
Husholdningene

- 24a. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd
- 24b. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd i prosent
- 25a. Forventet prisendring neste 12 mnd
- 25b. Forventet prisendring neste 12 mnd i prosent
26. Forventet prisvekst om 2-3 år
27. Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent
28. Forventet renteutvikling neste 12 mnd

Resultater - økonomiekspertene

Indeks 1:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

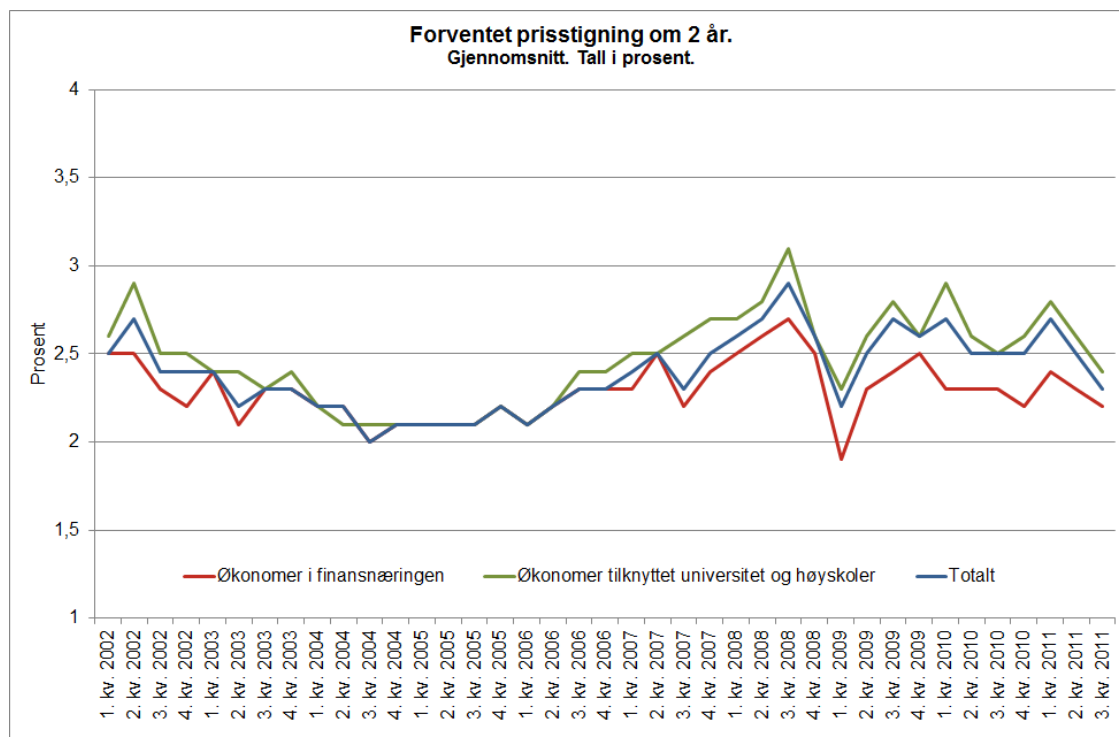

Forventet prisstigning om 12 måneder	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	1,8	1,9
Laveste verdi	0,0	0,0
Høyeste verdi	3,0	3,5
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,1
Laveste verdi	1,0	0,0
Høyeste verdi	4,0	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,1
Utvalg	77	74

Samlet sett var økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder i tredje kvartal 2011 på 2,1 prosent, dette er uendret fra andre kvartal 2011. Økonomer i finansnæringen forventer en prisstigning om 12 måneder på 1,9 prosent, en oppgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat med 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Indeks 2:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

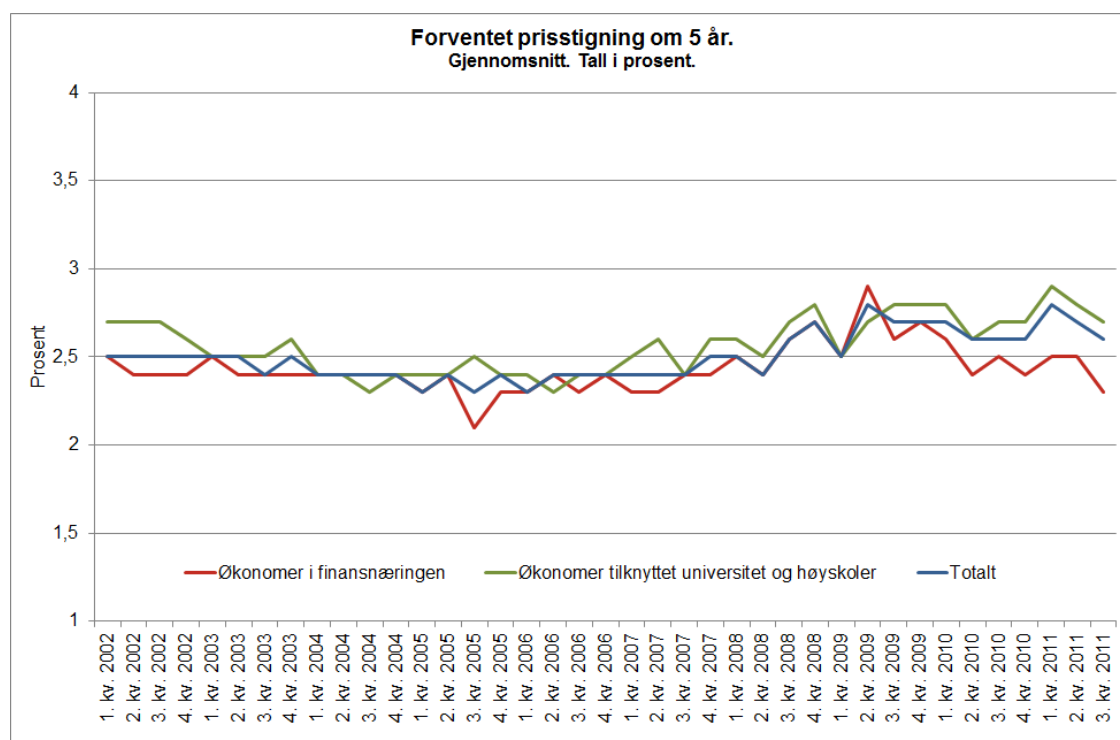

Forventet prisstigning om 2 år	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,2
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,0	3,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,4
Laveste verdi	1,0	0,1
Høyeste verdi	5,0	7,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,3
Utvalg	77	74

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 2 år var i tredje kvartal 2011 på 2,3 prosent, dette er en nedgang på 0,2 prosentpoeng fra andre kvartal 2011. Økonomer i finansnæringen nedjusterte sitt estimat med 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal, og økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat med 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Indeks 3:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

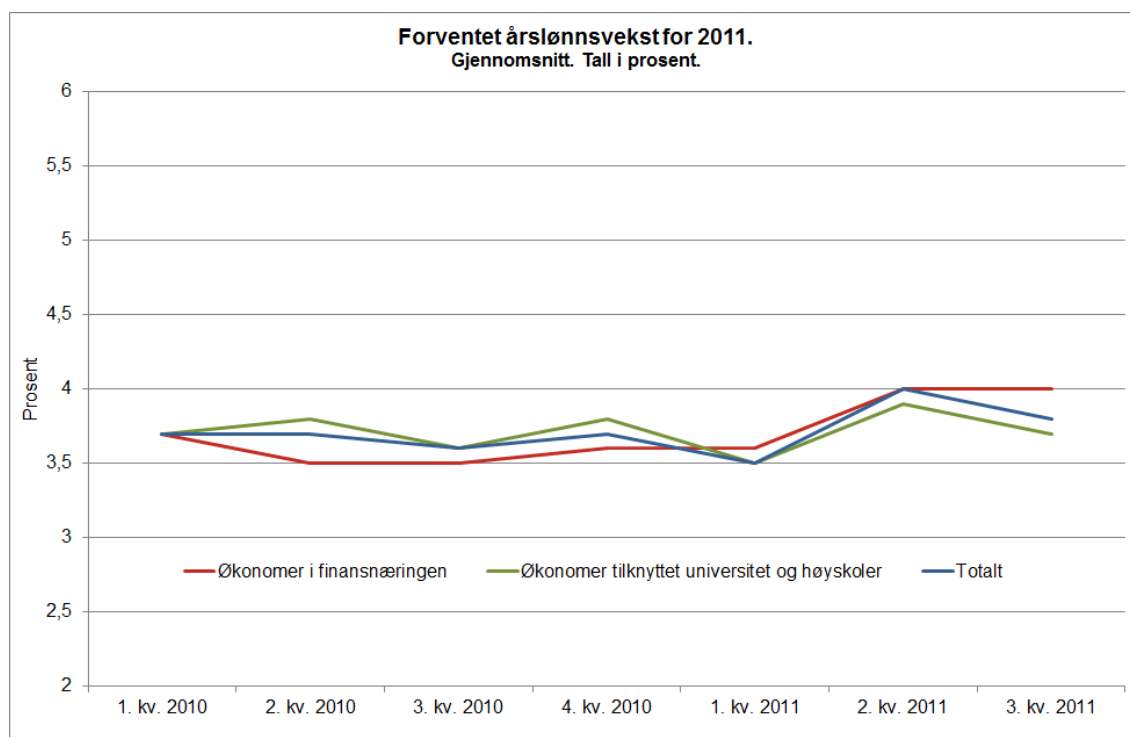

Forventet prisstigning om 5 år	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,3
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	4,0	3,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,7
Laveste verdi	1,0	0,1
Høyeste verdi	8,0	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,6
Utvalg	75	72

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 5 år var i tredje kvartal 2011 på 2,6 prosent, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra andre kvartal 2011. Økonomer i finansnæringen nedjusterte sitt estimat fra 2,5 til 2,3 prosent, og økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat fra 2,8 til 2,7 prosent.

Indeks 4:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2011?

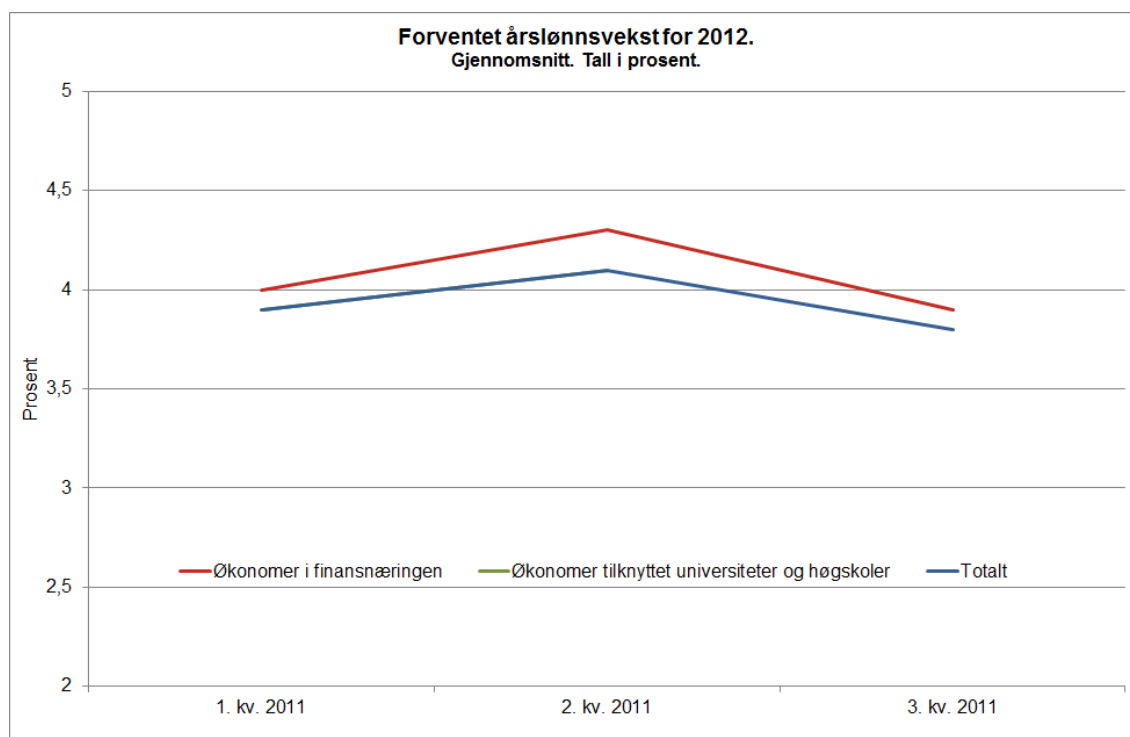

Forventet årslønnsvekst for 2011	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	4,0
Laveste verdi	3,0	2,0
Høyeste verdi	5,0	4,5
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	3,9	3,7
Laveste verdi	2,0	0,0
Høyeste verdi	5,0	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,8
Utvalg	77	74

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2011 gikk ned fra 4,0 prosent i andre kvartal 2011 til 3,8 prosent i tredje kvartal 2011. Økonomer i finansnæringen forventer en årslønnsvekst for 2011 på 4,0 prosent, dette er det samme som i andre kvartal 2011. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat med 0,2 prosentpoeng, fra 3,9 til 3,7 prosent.

Indeks 5:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2012?

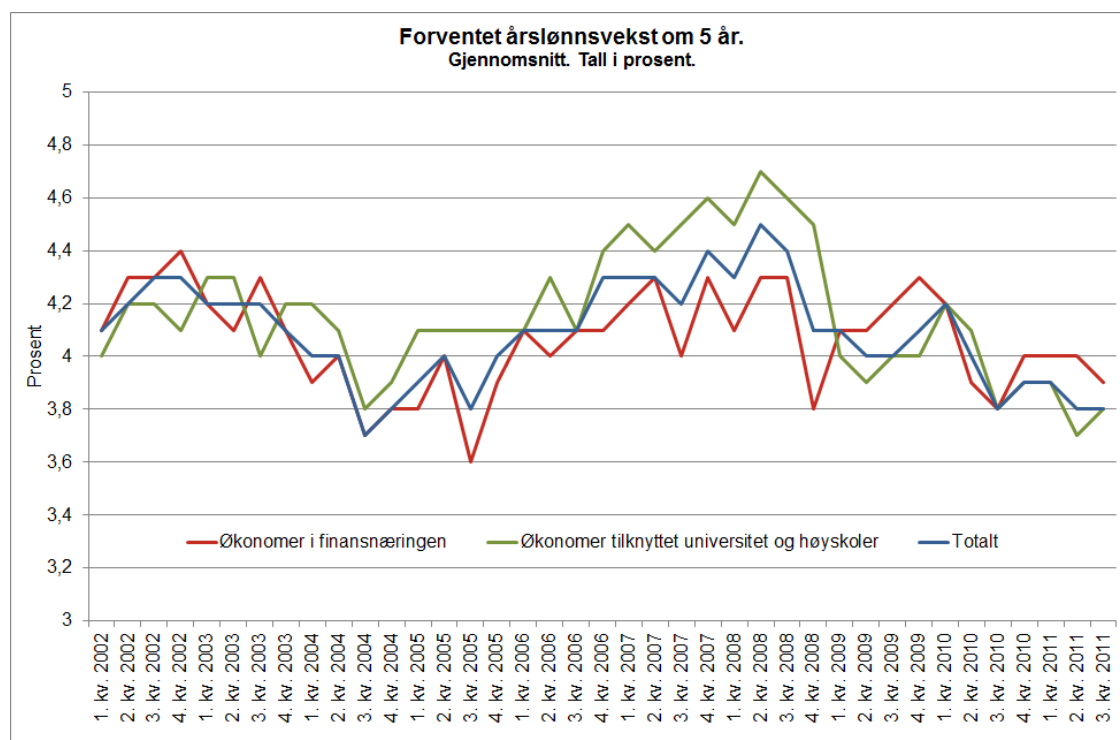

Forventet årslønnsvekst for 2012	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	4,3	3,9
Laveste verdi	3,0	2,5
Høyeste verdi	5,5	4,6
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	4,1	3,7
Laveste verdi	2,0	0,0
Høyeste verdi	6,0	8,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	4,1	3,8
Utvalg	77	74

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2012 gikk ned fra 4,1 prosent i andre kvartal 2011 til 3,8 prosent i tredje kvartal 2011. Økonomer i finansnæringen forventer en årslønnsvekst for 2012 på 3,9 prosent, ned 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat fra 4,1 til 3,7 prosent.

Indeks 6:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

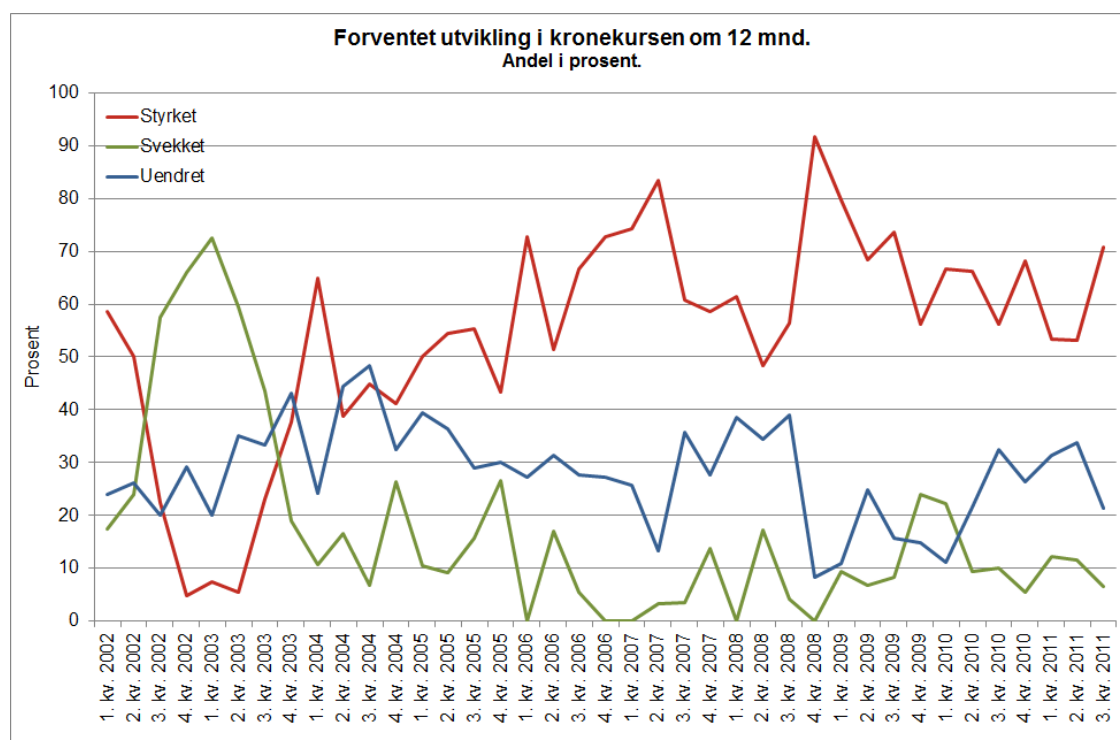

Forventet årslønnsvekst om 5 år	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,9
Laveste verdi	2,5	2,0
Høyeste verdi	4,8	5,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,8
Laveste verdi	1,0	0,1
Høyeste verdi	5,0	5,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	3,8	3,8
Utvalg	73	72

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) var 3,8 prosent i tredje kvartal 2011, dette er uendret fra andre kvartal 2011. Økonomer i finansnæringen forventer en gjennomsnittlig langsiktig årslønnsvekst på 3,9 prosent, en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra andre kvartal 2011. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler oppjusterer sitt estimat fra 3,7 til 3,8 prosent.

Indeks 7A:

Tror du den effektive kronkursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?

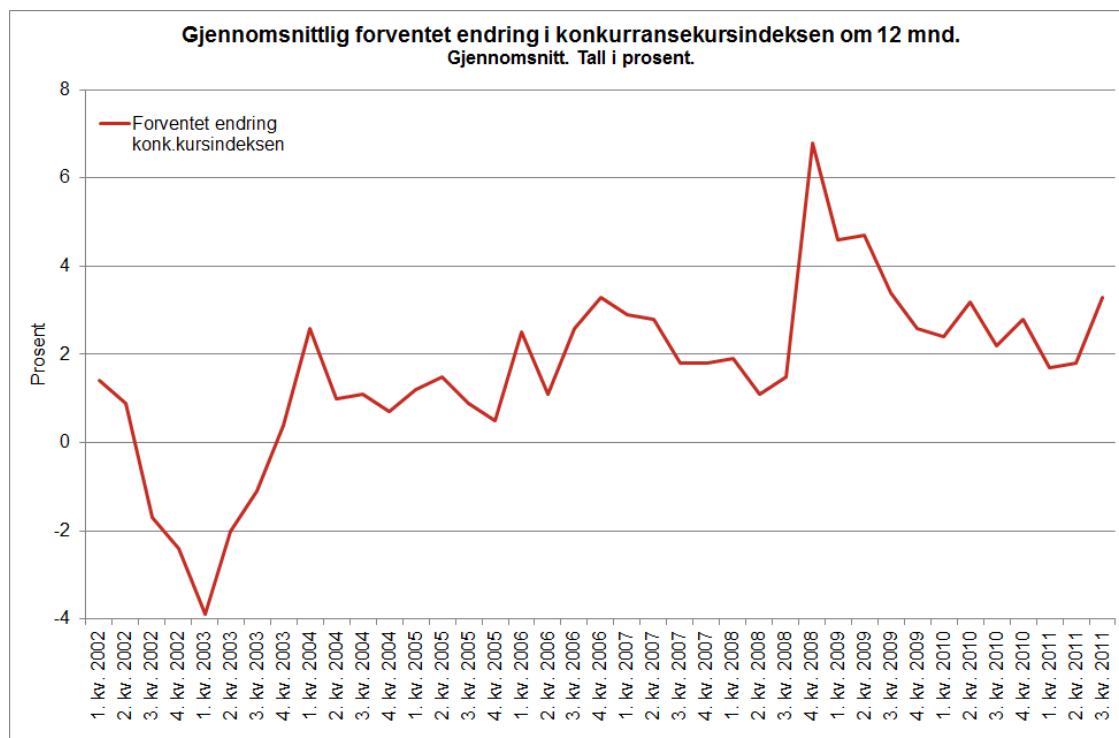

Forventet utvikling i kronkursen om 12 mnd.	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Økonomer i finansnæringen		
Styrket	50,0	71,4
Uendret	33,3	19,0
Svekket	12,5	9,5
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Styrket	54,7	70,4
Uendret	34,0	22,2
Svekket	11,3	5,6
Totalt alle økonomer		
Styrket	53,2	70,7
Uendret	33,8	21,3
Svekket	11,7	6,7
Utvalg	77	75

Andelen økonomer som forventer at kronkursen (målt ved konkurransekursindeksen) vil styrkes på ett års sikt gikk i tredje kvartal 2011 opp fra 53,2 til 70,7 prosent. Andelen økonomer som forventer en svekket kronkurs er nå 6,7 prosent mot 11,7 prosent i andre kvartal 2011, mens andelen som forventer at kronkursen på ett års sikt vil være uendret gikk ned fra 33,8 prosent til 21,3 prosent i tredje kvartal 2011.

Indeks 7B:

Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg (Hvis svart styrket/svekket i spørsmål 7A)?

Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd.

2. kvartal 2011

3. kvartal 2011

Økonomer i finansnæringen

Gjennomsnittlig verdi

0,8

1,7

Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler

Gjennomsnittlig verdi

2,2

3,9

Totalt alle økonomer

Gjennomsnittlig verdi

1,8

3,3

Utvalg

76

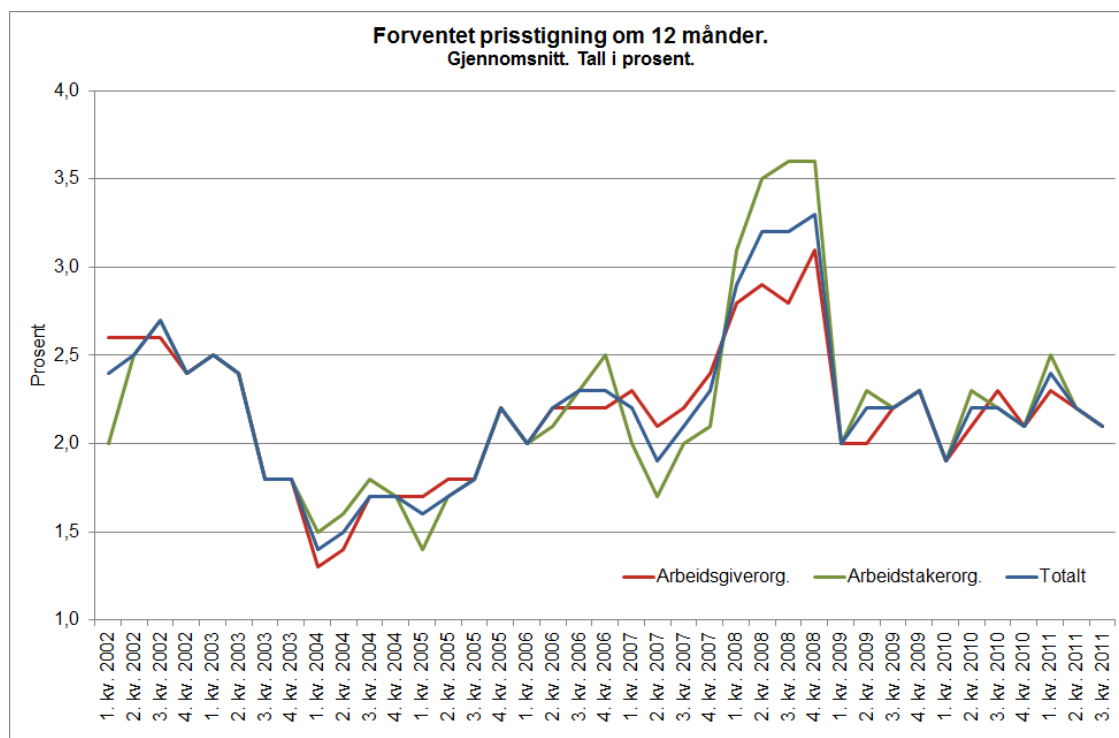
73

I tredje kvartal 2011 forventet det samlede utvalget av økonomer at kronekursen skal styrke seg med 3,3 prosent på 12 måneders sikt. Dette var en oppgang på 1,5 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Resultater - partene i arbeidslivet

Indeks 8:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

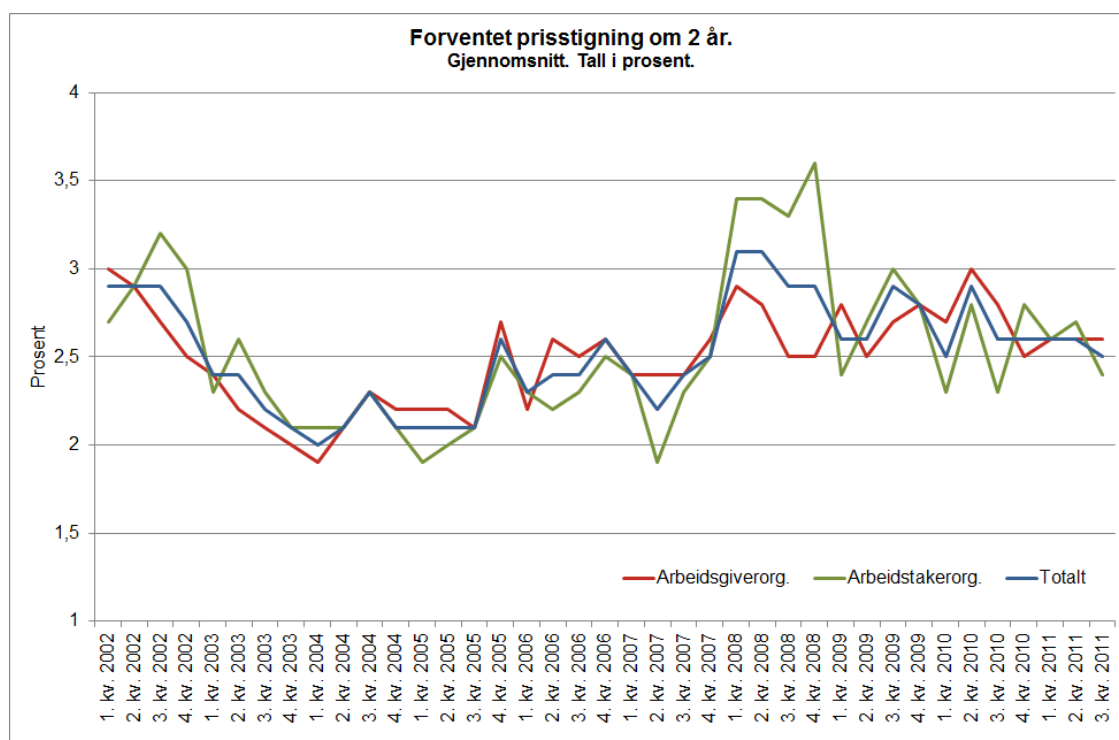

Forventet prisstigning om 12 måneder	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,1
Laveste verdi	1,5	1,3
Høyeste verdi	3,8	3,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,1
Laveste verdi	1,5	1,5
Høyeste verdi	2,8	2,7
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,1
Utvalg	36	30

Blant arbeidslivsorganisasjonene var forventet prisstigning om 12 måneder på 2,1 prosent i tredje kvartal 2011, dette er en nedjustering på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventningene hos både arbeidsgiverorganisasjonene og arbeidstakerorganisasjonene sank fra 2,2 prosent til 2,1 prosent i løpet av det siste kvartalet.

Indeks 9:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

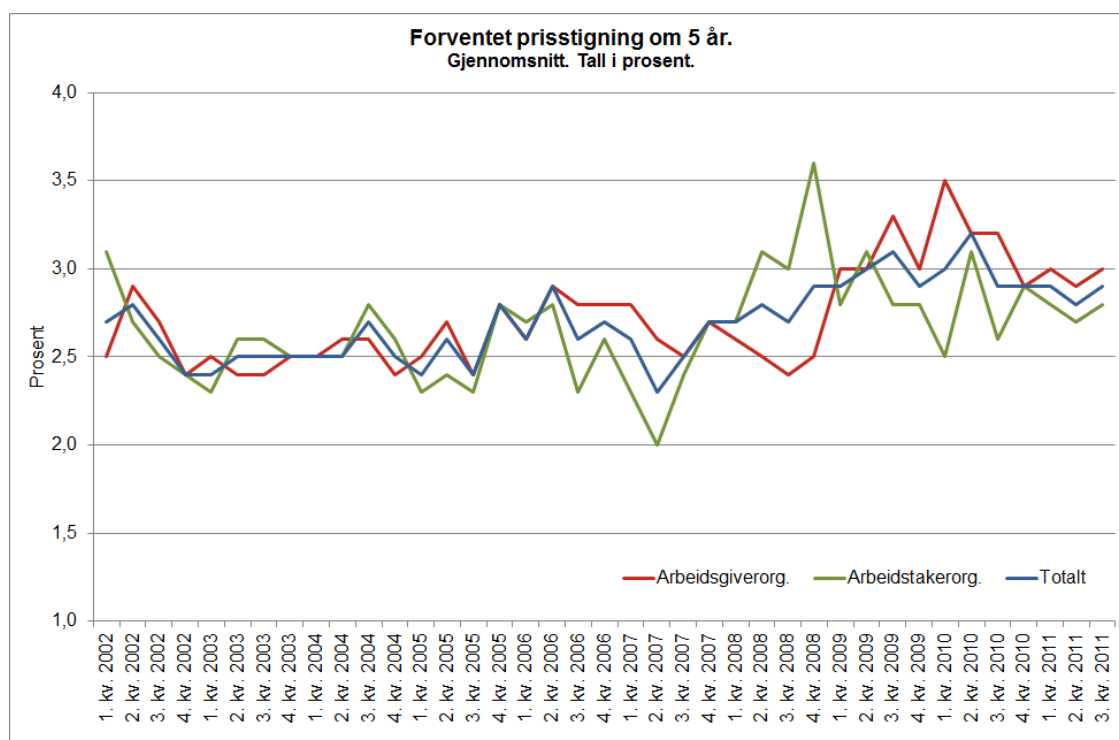

Forventet prisstigning om 2 år	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,6
Laveste verdi	1,5	1,0
Høyeste verdi	4,2	6,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,4
Laveste verdi	1,5	2,0
Høyeste verdi	5,0	3,0
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,5
Utvalg	36	29

Forventet prisvekst om to år blant partene i arbeidslivet er 2,5 prosent i tredje kvartal 2011, dette er en nedgang fra 2,6 prosent i andre kvartal 2011. Arbeidsgiverorganisasjonene opprettholdt sitt estimat på 2,6 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 2,7 til 2,4 prosent.

Indeks 10:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

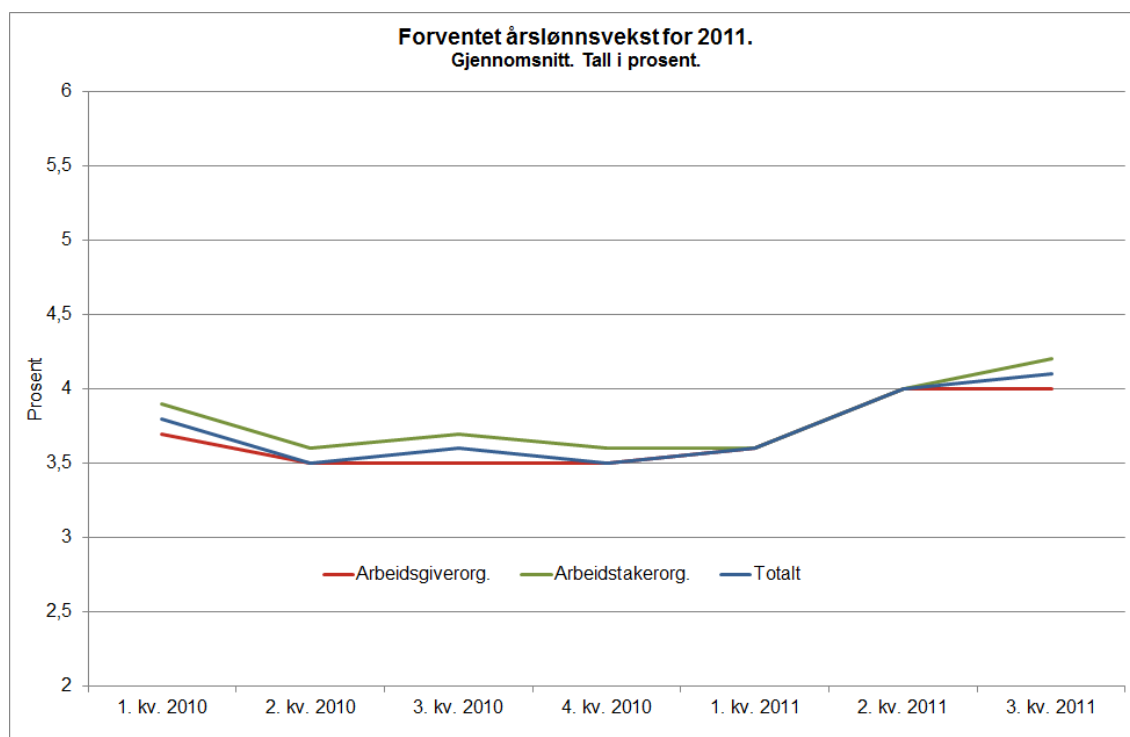

Forventet prisstigning om 5 år	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,9	3,0
Laveste verdi	2,0	1,0
Høyeste verdi	4,0	8,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,8
Laveste verdi	1,0	2,0
Høyeste verdi	4,0	4,0
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,9
Utvalg	35	29

Forventet prisstigning om 5 år var blant partene i arbeidslivet på 2,9 prosent i tredje kvartal 2011, dette er en oppjustering på 0,1 prosentpoeng fra andre kvartal 2011. Estimatet fra arbeidsgiverorganisasjonene er 3,0 prosent i tredje kvartal 2011, en oppjustering fra 2,9 prosent i forrige kvartal, mens arbeidstakerorganisasjonenes estimat gikk opp fra 2,7 prosent til 2,8 prosent.

Indeks 11:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2011?

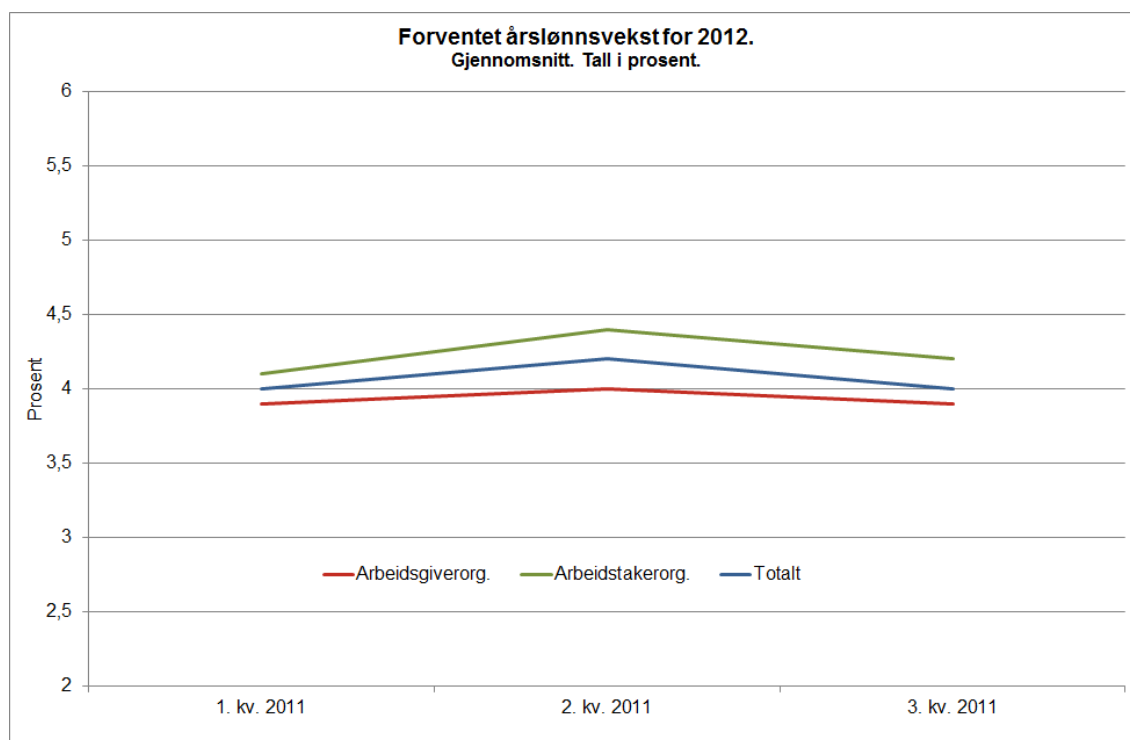

Forventet årslønnsvekst for 2011	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	4,0
Laveste verdi	3,0	2,5
Høyeste verdi	4,5	5,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	4,2
Laveste verdi	3,0	3,0
Høyeste verdi	4,3	4,6
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	4,1
Utvalg	36	30

Forventet årslønnsvekst for 2011 var blant partene i arbeidslivet 4,1 prosent i tredje kvartal 2011, dette er en oppgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene opprettholdt sitt estimat på 4,0 fra andre kvartal 2011, mens arbeidstakerorganisasjonene oppjusterte sitt estimat fra 4,0 til 4,2 prosent i tredje kvartal 2011.

Indeks 12:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2012?

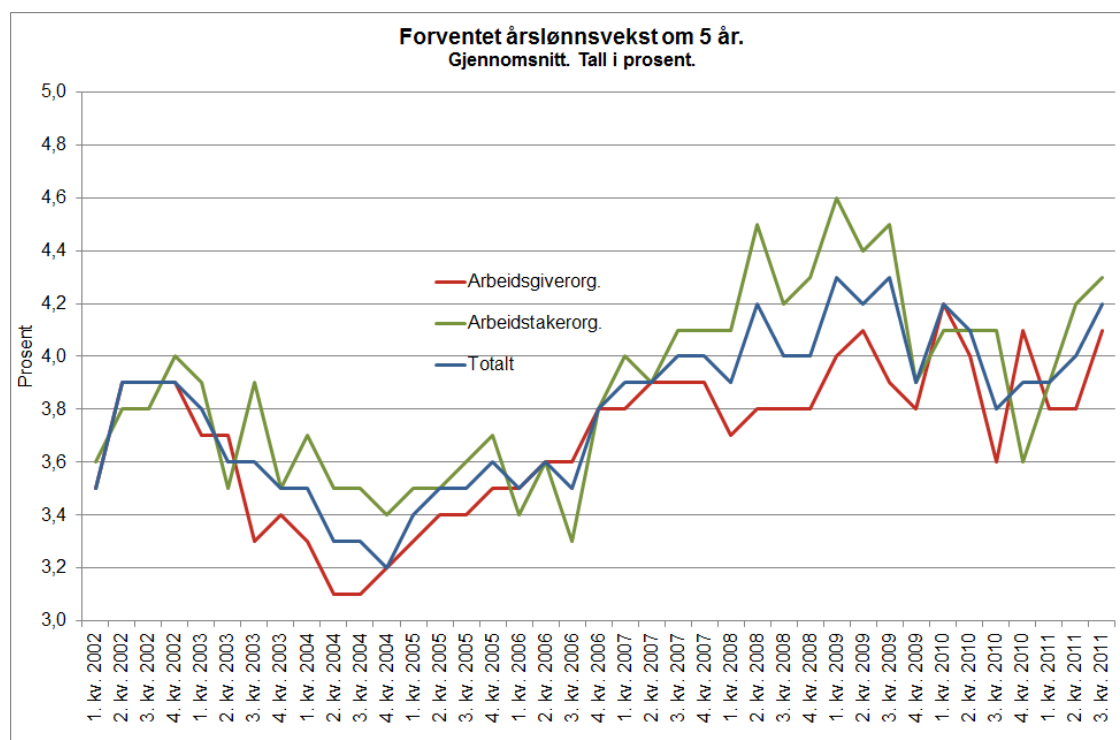

Forventet årslønnsvekst for 2012	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,9
Laveste verdi	2,5	2,0
Høyeste verdi	5,0	5,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,4	4,2
Laveste verdi	3,5	3,0
Høyeste verdi	5,5	6,0
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	4,2	4,0
Utvalg	36	30

Forventet årslønnsvekst blant partene i arbeidslivet for 2012 var 4,0 prosent i tredje kvartal 2011, en nedgang på 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 4,0 til 3,9 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene nedjusterte sitt estimat med 0,2 prosentpoeng til 4,2 prosent i tredje kvartal 2011.

Indeks 13:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

Forventet årslønnsvekst om 5 år	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,8	4,1
Laveste verdi	2,0	2,0
Høyeste verdi	5,0	6,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	4,2	4,3
Laveste verdi	3,5	3,0
Høyeste verdi	6,0	6,0
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	4,2
Utvalg	36	30

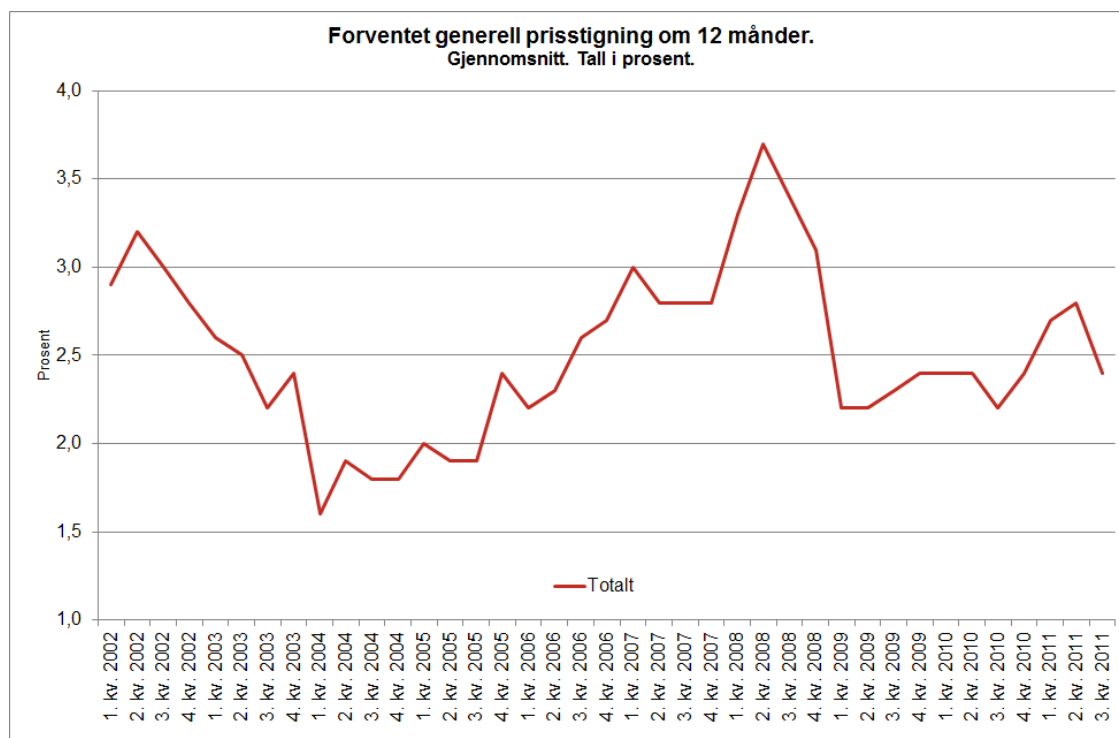
Arbeidslivsorganisasjonenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) var i tredje kvartal 2011 på 4,2 prosent, dette er en oppjustering fra 4,0 prosent i forrige kvartal.

Arbeidsgiverorganisasjonenes oppjusterte sitt estimat med 0,3 prosentpoeng til 4,1 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene oppjusterte sitt estimat med 0,1 prosentpoeng til 4,3 prosent.

Resultater - næringslivslederne

Indeks 14:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

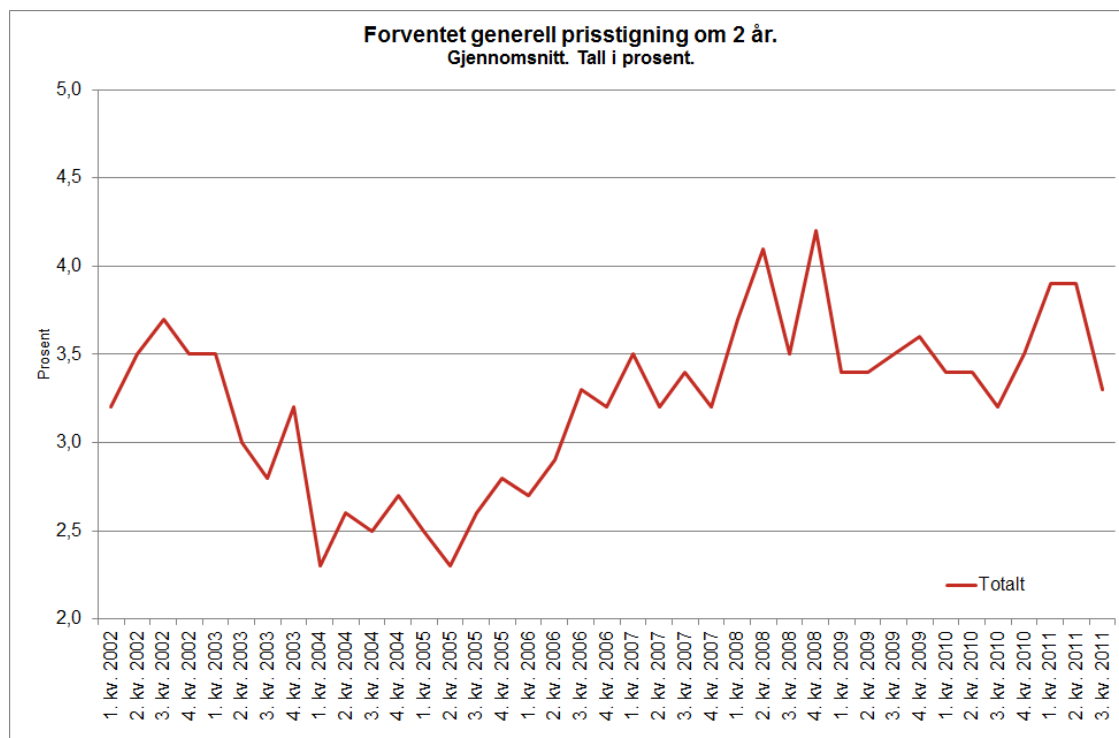

Forventet generell prisstigning om 12 mnd	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,4
Laveste verdi	-2,0	-5,0
Høyeste verdi	8,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,3
Laveste verdi	1,0	-5,0
Høyeste verdi	7,5	5,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,4
Utvalgt (vektet)	451	430

Næringslivsledernes estimat om forventet prisstigning om 12 måneder er 2,4 prosent i tredje kvartal 2011. Dette er en nedgang fra 2,8 prosent i andre kvartal 2011.

Indeks 15:

Hva tror du prisstigningen er om 2 år?

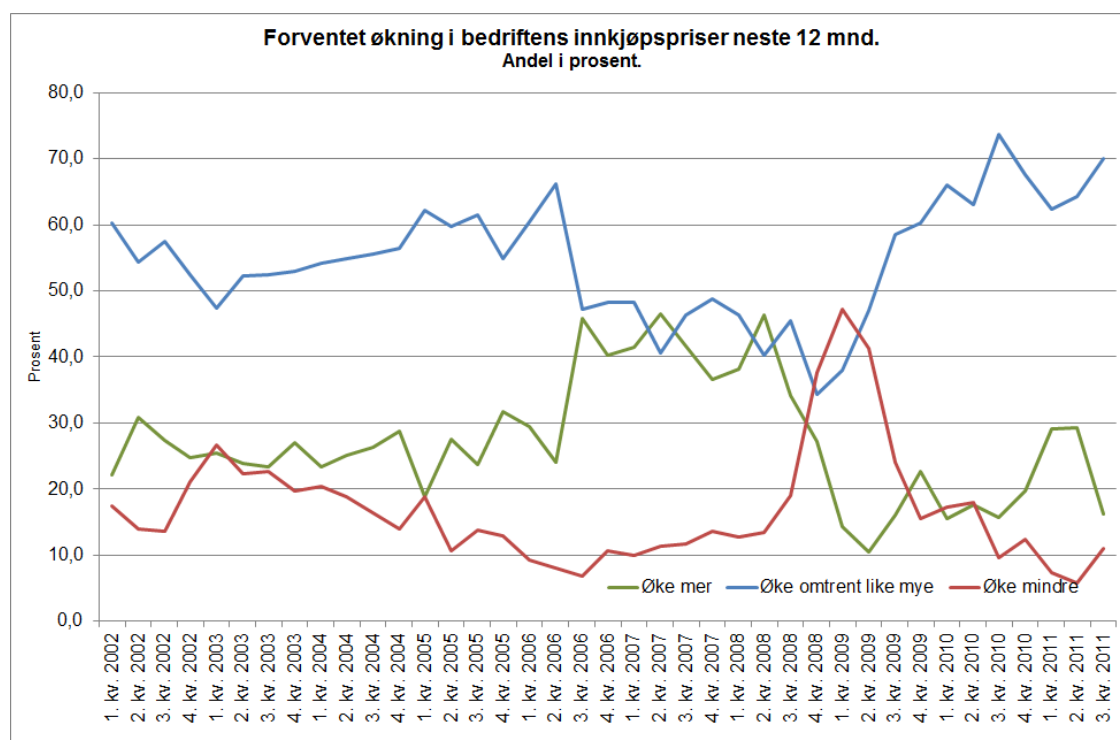

Forventet generell prisstigning om 2 år	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,3
Laveste verdi	1,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	10,2
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,8	3,2
Laveste verdi	0,0	-10,0
Høyeste verdi	11,0	8,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,9	3,3
Utvalg (vektet)	447	416

Forventet prisstigning om 2 år var i tredje kvartal 2011 på 3,3 prosent. Næringslivslederne nedjusterte sitt estimat med 0,6 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Indeks 16:

Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

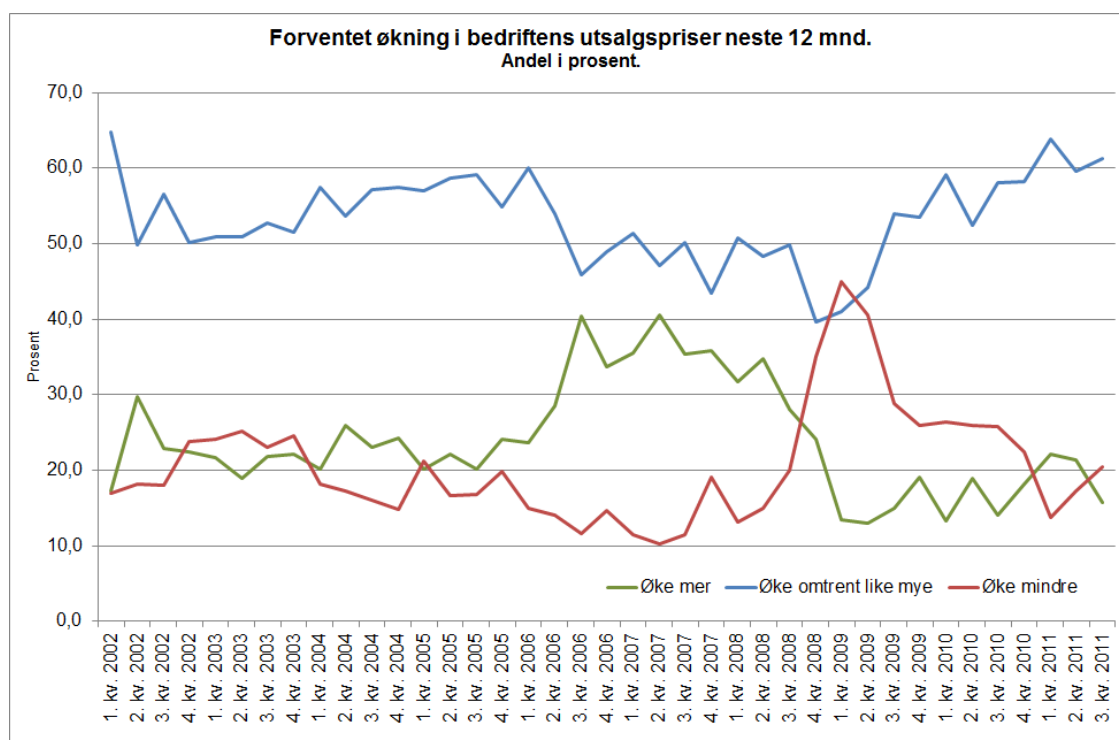
Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd

	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Øke mer	29,8	16,8
Øke omtrent like mye	63,8	70,3
Øke mindre	5,6	10,8
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Øke mer	28,3	14,9
Øke omtrent like mye	65,1	69,6
Øke mindre	6,0	11,9
Næringslivsledere totalt		
Øke mer	29,3	16,2
Øke omtrent like mye	64,2	70,1
Øke mindre	5,8	11,1
Utvalg	539	548

Andelen næringslivsledere som forventer at innkjøpsprisene vil øke mer de neste 12 måneder gikk ned fra 29,3 prosent i andre kvartal 2011 til 16,2 prosent i tredje kvartal 2011. Andelen som forventer at innkjøpsprisene vil øke mindre gikk opp fra 5,8 til 11,1 prosent, og andelen som forventer at innkjøpsprisene vil øke omtrent like mye gikk opp fra 64,2 prosent i andre kvartal 2011 til 70,1 prosent i tredje kvartal 2011.

Indeks 17:

Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

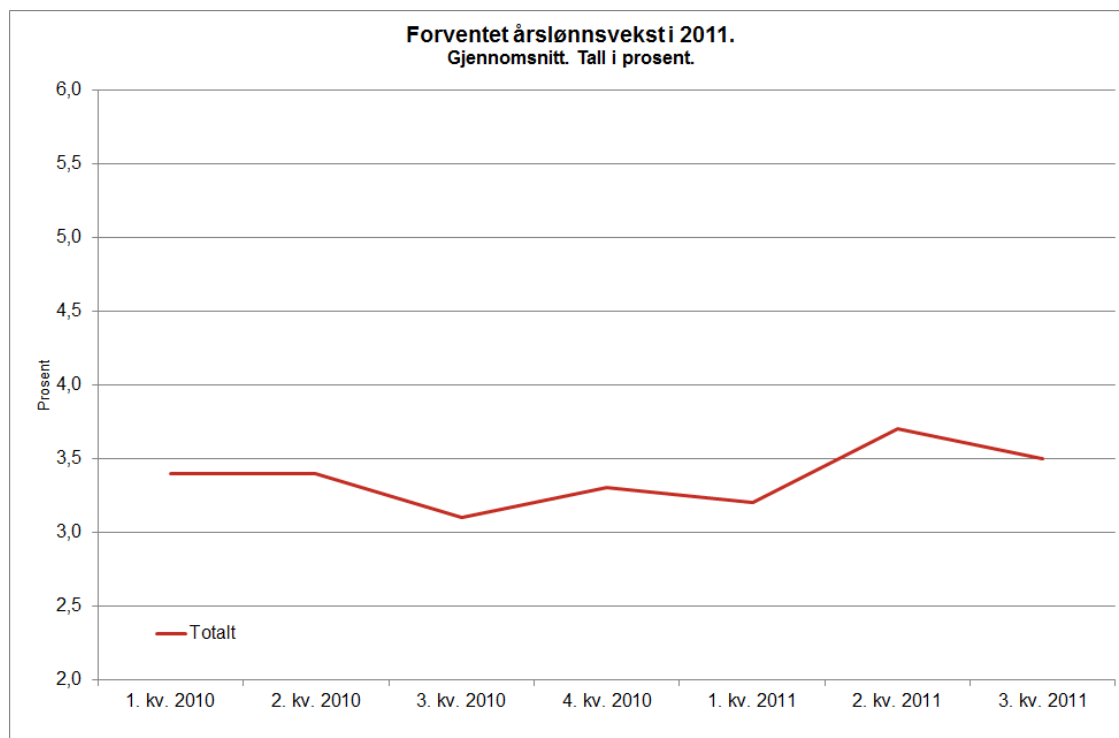
Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 mnd

	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Øke mer	20,1	15,3
Øke omtrent like mye	62,7	64,6
Øke mindre	15,8	18,7
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Øke mer	24,1	16,6
Øke omtrent like mye	52,4	53,8
Øke mindre	20,5	24,3
Næringslivsledere totalt		
Øke mer	21,3	15,7
Øke omtrent like mye	59,6	61,3
Øke mindre	17,3	20,4
Utvalg	539	548

Andelen næringslivsledere som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mer de neste 12 måneder gikk ned fra 21,3 prosent i andre kvartal 2011 til 15,7 prosent i tredje kvartal 2011. Andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mindre gikk opp fra 17,3 til 20,4 prosent, og andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke omtrent like mye gikk opp fra 59,6 til 61,3 prosent.

Indeks 18:

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2011?

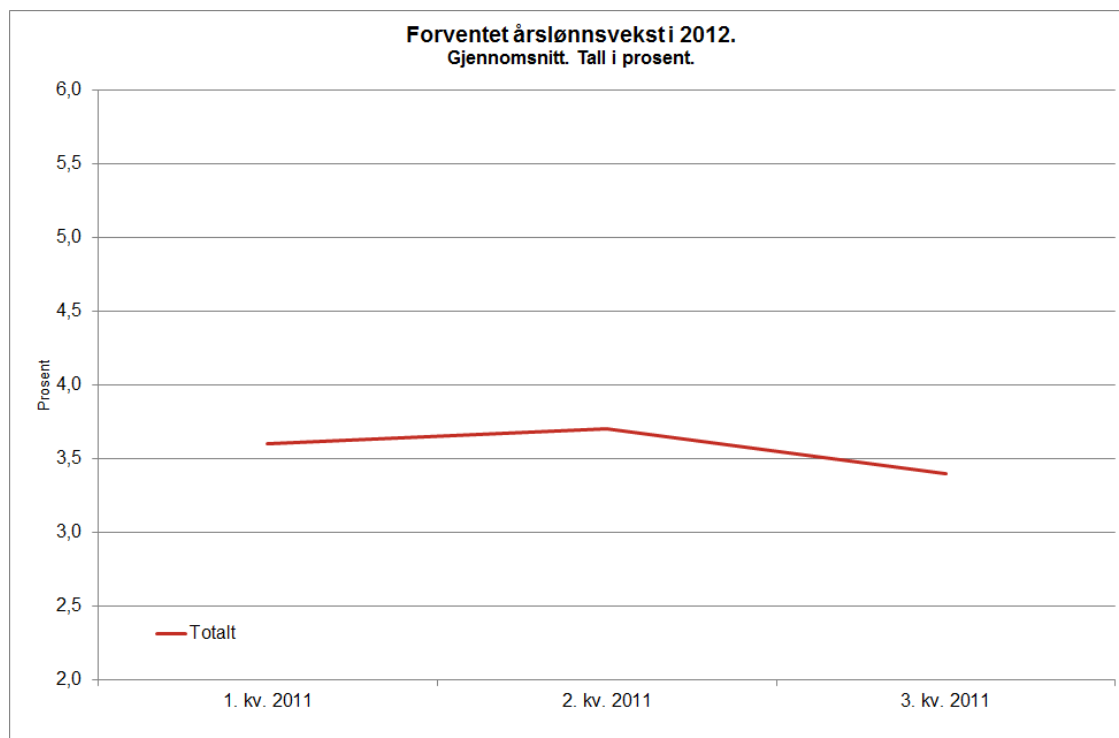

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift i 2011	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,5
Laveste verdi	0,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,5
Laveste verdi	0,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	6,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,5
Utvalg (vektet)	527	514

Næringslivslederne nedjusterte sitt estimat for lønnsvekst i egen bedrift for 2011 fra 3,7 prosent i andre kvartal 2011 til 3,5 prosent i tredje kvartal 2011.

Indeks 19:

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2012?

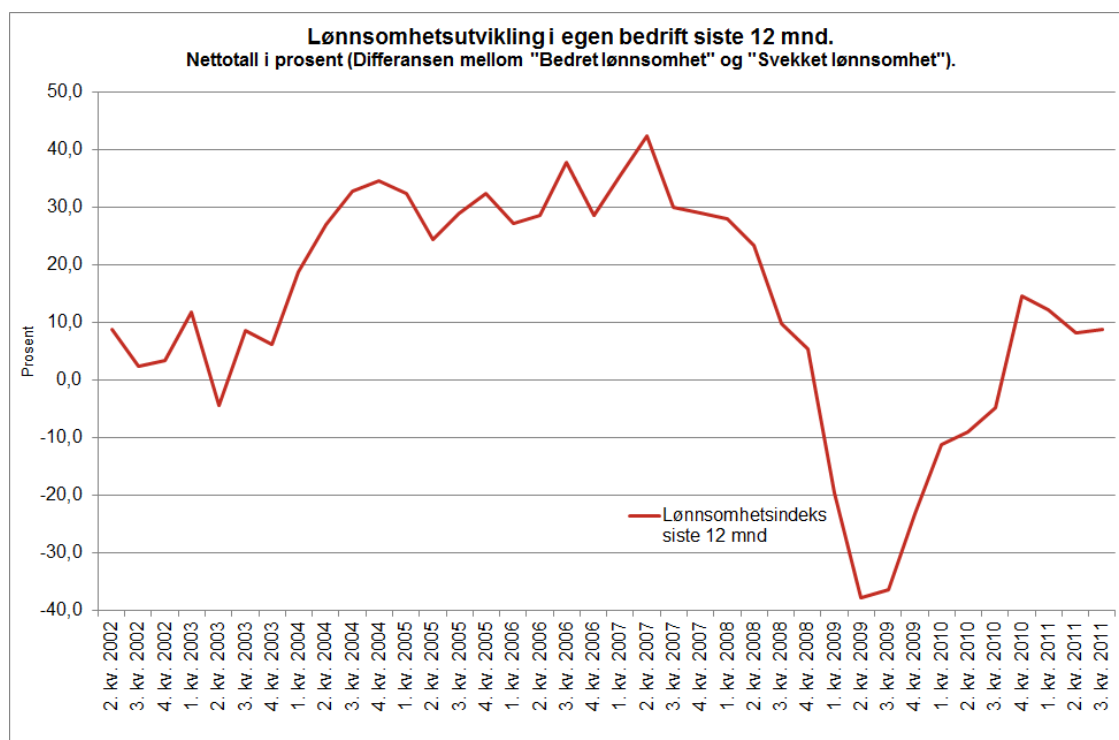

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift i 2012	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,4
Laveste verdi	0,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,8	3,5
Laveste verdi	1,5	0,0
Høyeste verdi	8,0	10,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,4
Utvalg (vektet)	488	501

I tredje kvartal 2011 forventer næringslivslederne at lønnsvekst i egen bedrift vil bli 3,4 prosent i 2012. Dette er en nedjustering på 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Indeks 20:

Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 mnd?

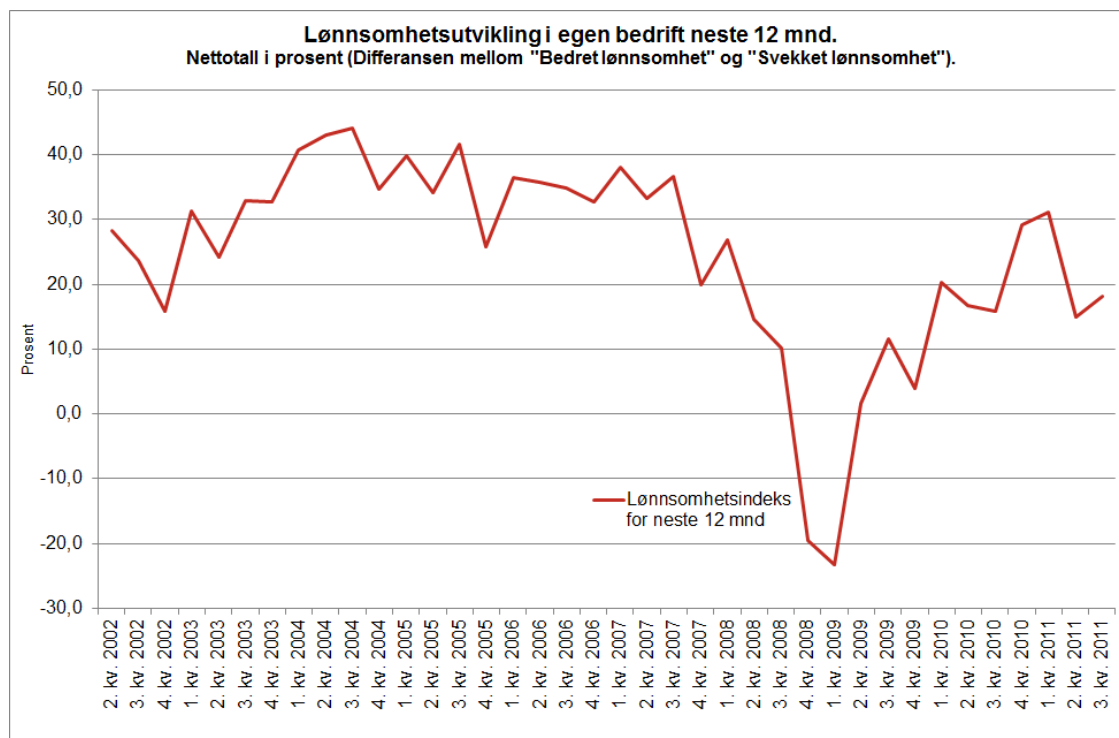

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Bedret lønnsomhet	39,1	40,2
Uendret lønnsomhet	29,8	27,8
Svekket lønnsomhet	31,1	31,5
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	8,0	8,7
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Bedret lønnsomhet	38,0	40,2
Uendret lønnsomhet	31,9	28,4
Svekket lønnsomhet	29,5	31,4
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	8,5	8,8
Næringslivsledere totalt		
Bedret lønnsomhet	38,8	40,2
Uendret lønnsomhet	30,4	28,0
Svekket lønnsomhet	30,6	31,4
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	8,2	8,8
Utvalg	539	548

Lønnsomhetsindeksen for siste 12 måneder gikk i tredje kvartal 2011 opp fra 8,2 poeng til 8,8 poeng.

Indeks 21:

Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 månedene?

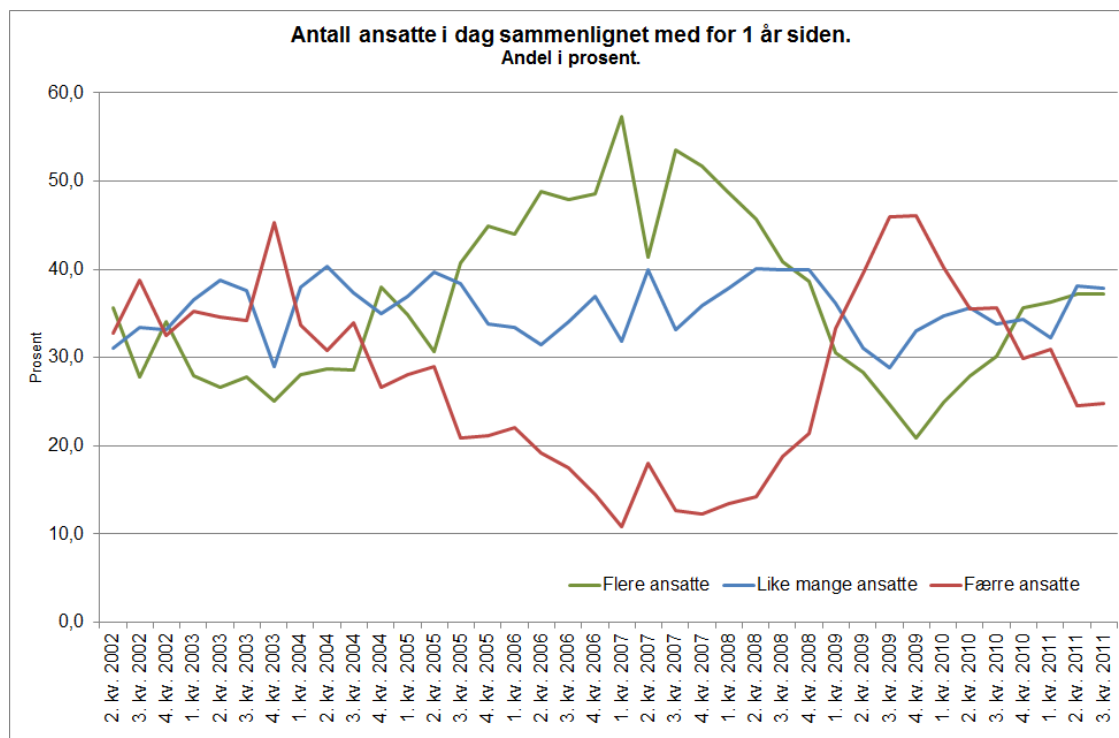

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Bedret lønnsomhet	32,1	35,4
Vil holde seg uendret	43,9	43,0
Svekket lønnsomhet	24,1	19,8
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	8,0	15,6
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Bedret lønnsomhet	43,4	34,5
Vil holde seg uendret	42,8	53,0
Svekket lønnsomhet	13,3	10,7
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	31,1	23,8
Næringslivsledere totalt		
Bedret lønnsomhet	35,6	35,1
Vil holde seg uendret	43,5	46,1
Svekket lønnsomhet	20,7	17,0
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	14,9	18,1
Utvalg	539	548

Lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene gikk opp fra 14,9 poeng i andre kvartal 2011 til 18,1 poeng i tredje kvartal 2011.

Indeks 22:

Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?

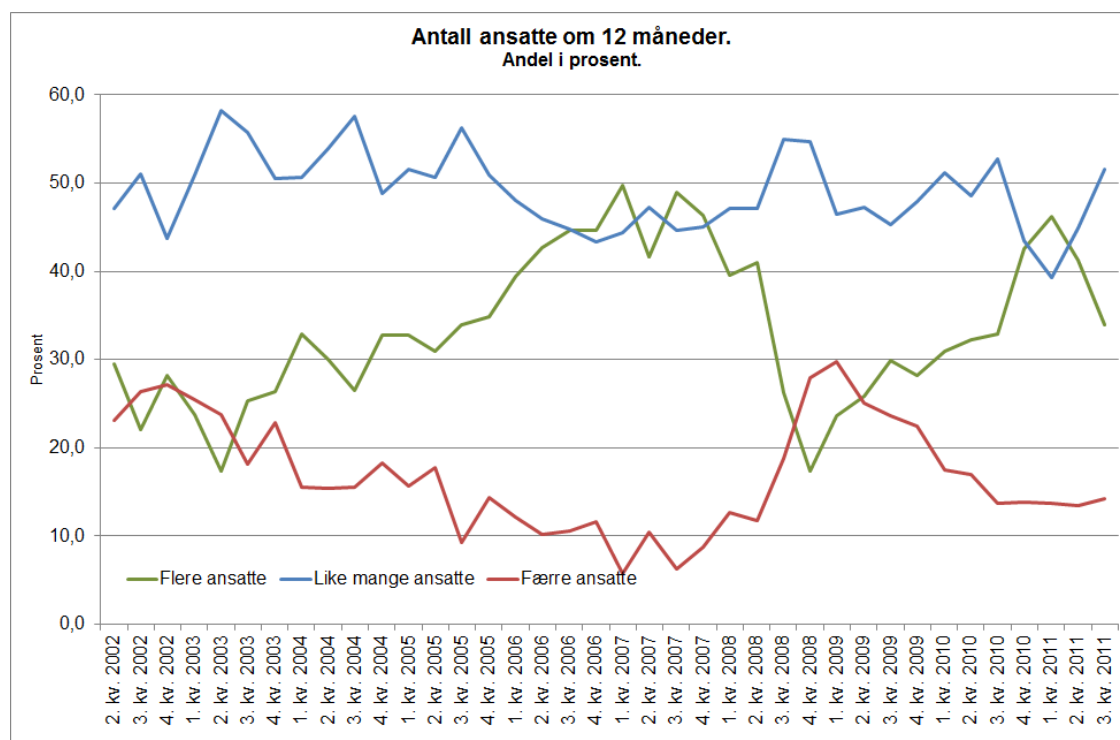

Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Flere ansatte	34,0	32,2
Like mange ansatte	41,4	41,7
Færre ansatte	24,6	25,9
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	9,4	6,3
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Flere ansatte	44,3	48,5
Like mange ansatte	30,5	29,0
Færre ansatte	24,6	22,5
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	19,7	26,0
Næringslivsledere totalt		
Flere ansatte	37,2	37,2
Like mange ansatte	38,1	37,8
Færre ansatte	24,6	24,8
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	12,6	12,4
Utvalg	539	548

Andelen næringslivsledere som oppgav at de har flere ansatte enn hva de hadde for 12 måneder siden var i tredje kvartal 2011 uendret siden forrige kvartal på 37,2 prosent. Andelen som oppgav at de har færre ansatte gikk opp fra 24,6 til 24,8 prosent, mens andelen som oppgav at de har like mange ansatte gikk ned fra 38,1 prosent til 37,8 prosent.

Indeks 23:

Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

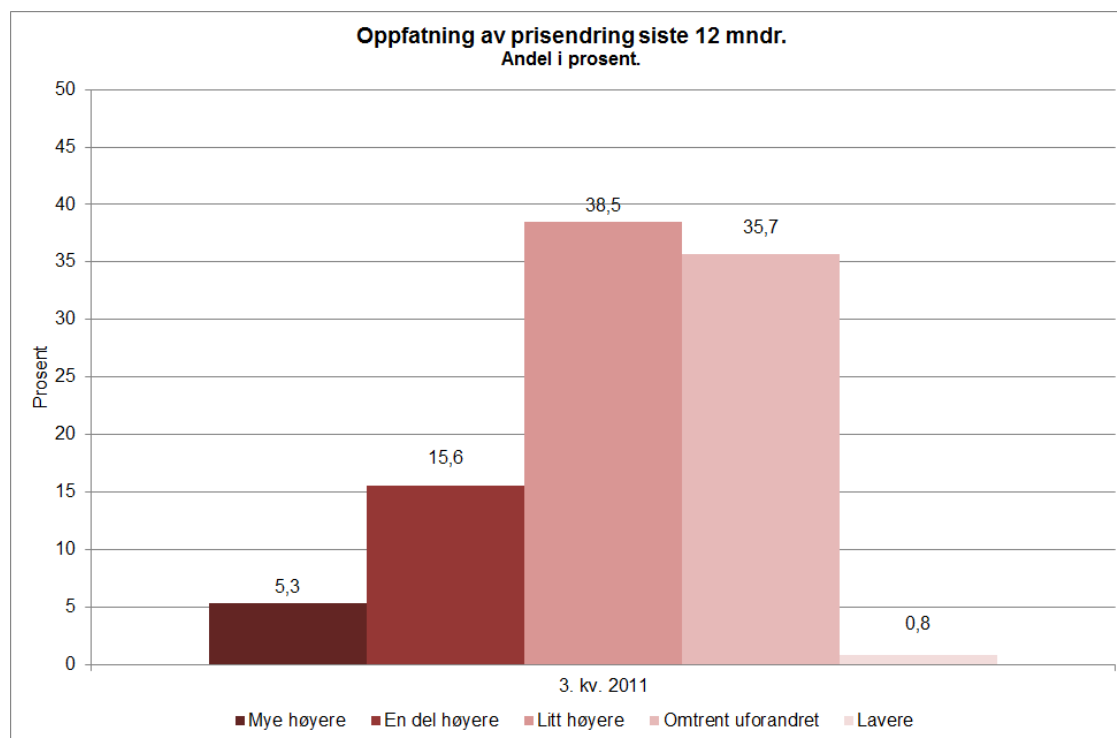
Antall ansatte om 12 mnd	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Flere ansatte	39,7	31,7
Like mange ansatte	48,0	53,8
Færre ansatte	12,1	14,2
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	27,6	17,5
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Flere ansatte	44,6	39,1
Like mange ansatte	38,0	46,7
Færre ansatte	16,9	14,2
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	27,7	24,9
Næringslivsledere totalt		
Flere ansatte	41,2	33,9
Like mange ansatte	44,9	51,6
Færre ansatte	13,5	14,2
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	27,7	19,7
Utvalg	539	548

33,9 prosent av næringslivslederne oppgav i tredje kvartal 2011 at de forventer å ha flere ansatte om 12 måneder, mot 41,2 prosent i andre kvartal 2011. Andelen som forventer å ha færre ansatte om 12 måneder gikk opp fra 13,5 prosent til 14,2 prosent, mens andelen som forventer å ha like mange ansatte gikk i samme periode opp fra 44,9 prosent til 51,6 prosent.

Resultater - husholdningene

Indeks 24A:

Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, en del høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?

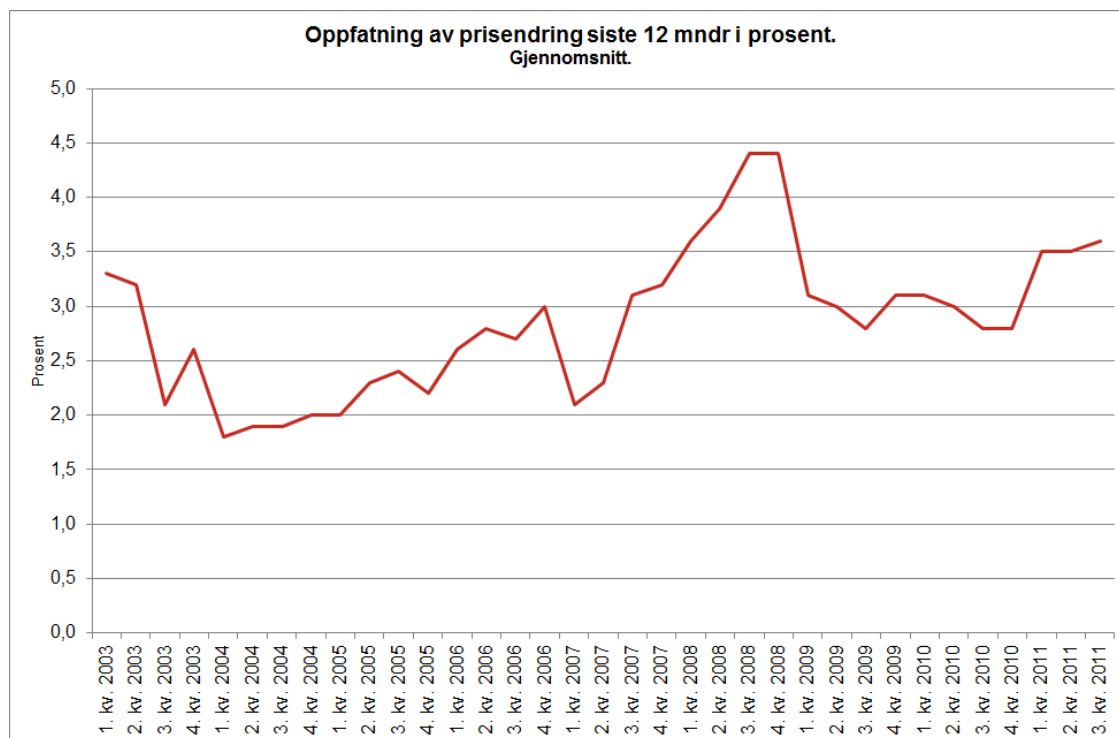

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd.		2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Husholdningene			
Mye høyere	Prosentandel	5,8	5,3
En del høyere	Prosentandel	19,8	15,6
Litt høyere	Prosentandel	38,5	38,5
Omtrent uforandret	Prosentandel	32,2	35,7
Lavere	Prosentandel	0,1	0,8
Utvalg		1000	1000

Andelen av husholdningene som var av den oppfatning at prisene på varer og tjenester er mye høyere enn for ett år siden gikk ned fra 5,8 prosent til 5,3 prosent i tredje kvartal 2011. Andelen som oppfatter at prisene er lavere gikk opp fra 0,1 prosent til 0,8 prosent. Andelen som oppfatter at prisene er omtrent uforandret var på 35,7 prosent i tredje kvartal 2011 mot 32,2 prosent i andre kvartal 2011.

Indeks 24B:

Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?

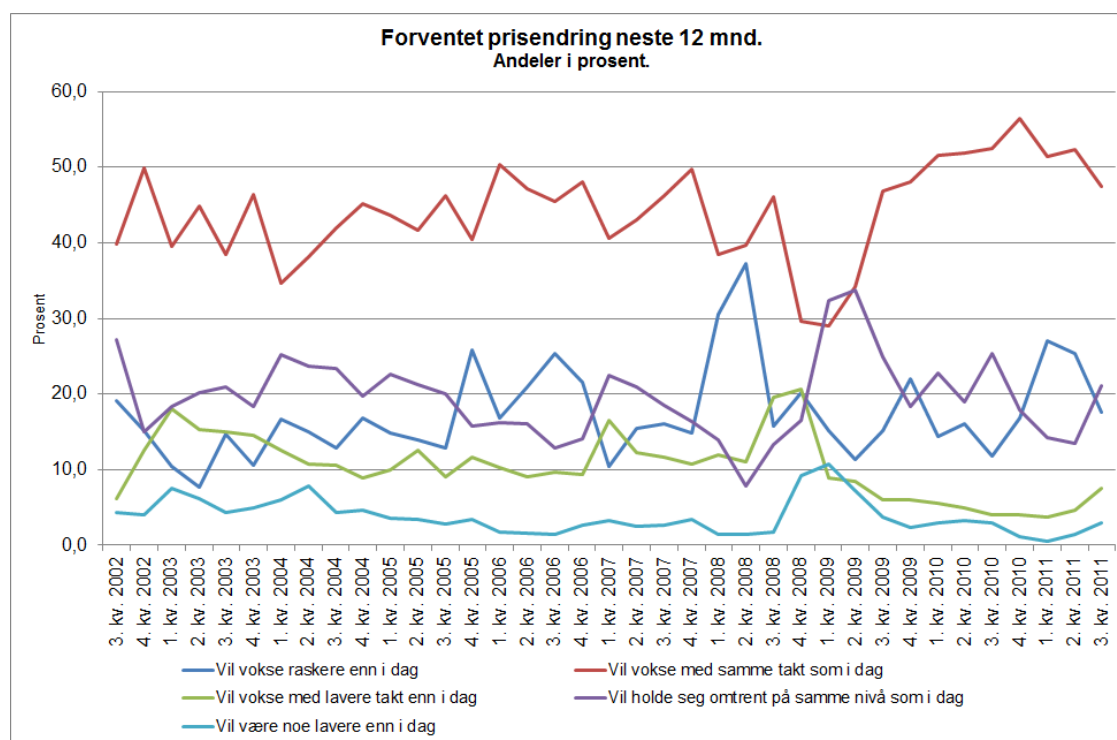

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd. i prosent	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,6
Utvalg	756	787

Oppfattet prisendring i prosent siste 12 måneder blant husholdningene steg fra 3,5 prosent i andre kvartal 2011 til 3,6 prosent i tredje kvartal 2011.

Indeks 25A:

Tror du at prisene i løpet av de neste 12 månedene vil vokse raskere enn i dag, vokse med samme takt som i dag, vokse, men saktere enn i dag, være uendret eller være noe lavere enn i dag?

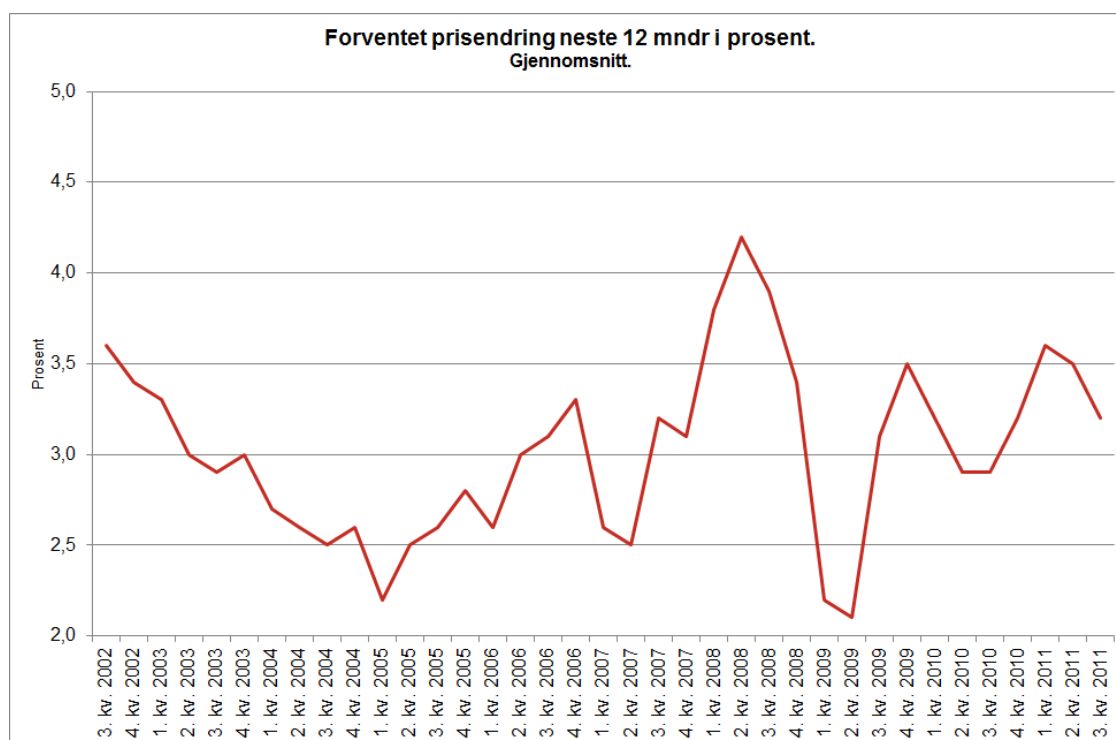

Forventet prisendring neste 12 mnd		2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Husholdningene			
Vil vokse raskere enn i dag	Prosentandel	25,3	17,6
Vil vokse med samme takt som i dag	Prosentandel	52,3	47,5
Vil vokse med lavere takt enn i dag	Prosentandel	4,7	7,5
Vil holde seg omtrent på samme nivå	Prosentandel	13,5	21,1
Vil være noe lavere enn i dag	Prosentandel	1,4	2,9
Utvalg		1000	1000

17,6 prosent av husholdningene forventer at prisene de neste 12 måneder vil vokse raskere enn i dag, mot 25,3 prosent i andre kvartal 2011. 47,5 prosent av husholdningene forventer at prisene på varer og tjenester de neste 12 måneder vil vokse med samme takt som i dag, en nedgang på 4,8 prosentpoeng fra forrige kvartal. Andelen som forventer at prisene de neste 12 månedene vil være noe lavere enn i dag gikk opp fra 1,4 prosent i forrige kvartal til 2,9 prosent i tredje kvartal 2011.

Indeks 25B:

Sammenliknet med dagens prisnivå, hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?

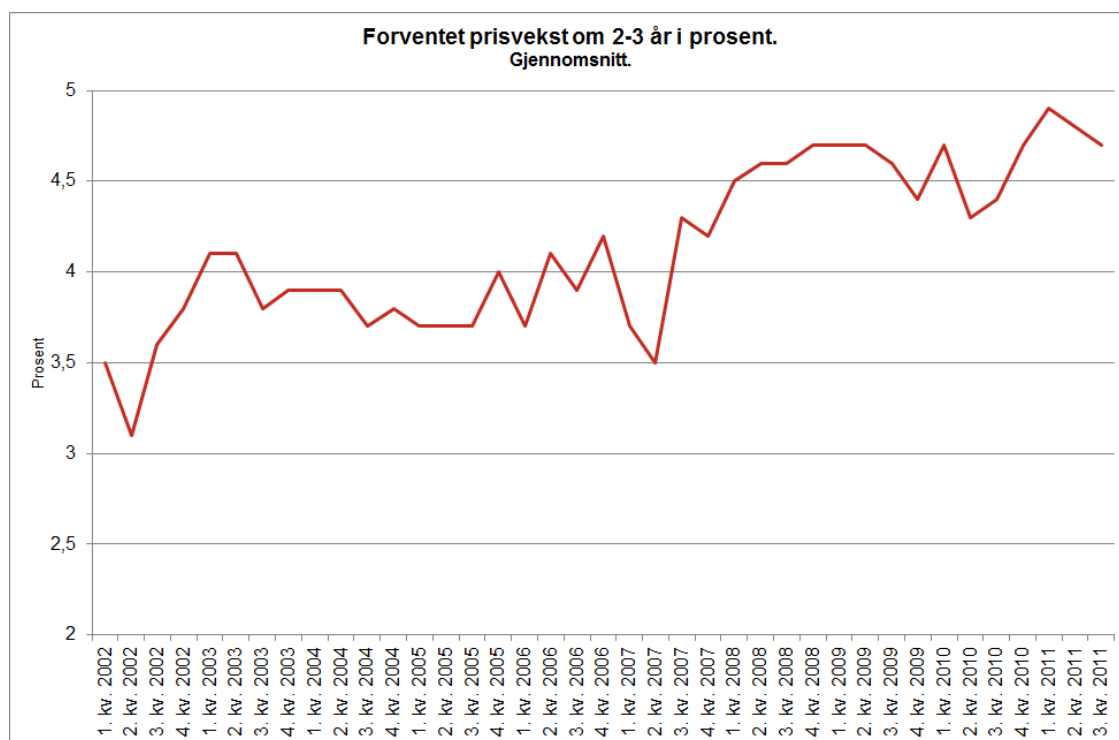

Forventet prisendring neste 12 mnd. i prosent	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,2
Utvalg	821	809

Forventet prisendring neste 12 måneder blant husholdningene sank fra 3,5 prosent i andre kvartal 2011 til 3,2 prosent i tredje kvartal 2011.

Indeks 26:

Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?

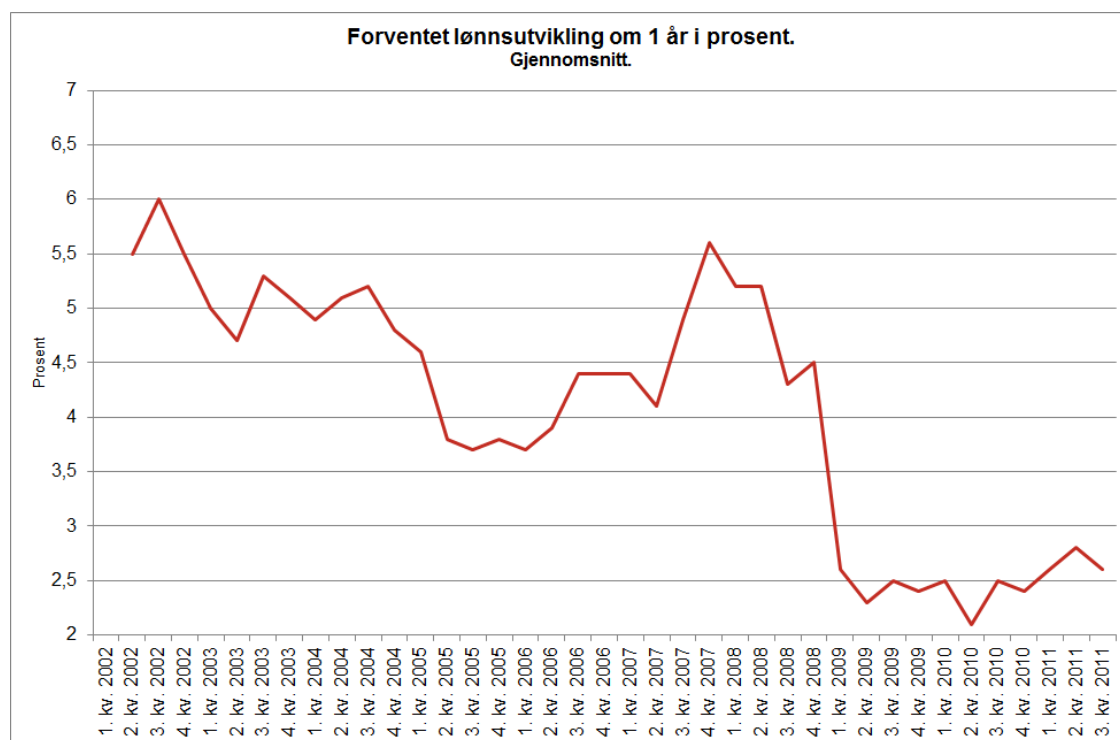

Forventet prisvekst om 2-3 år i prosent	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	4,8	4,7
Utvalg	659	669

Forventet prisvekst om 2-3 år blant husholdningene gikk ned fra 4,8 prosent i andre kvartal 2011 til 4,7 prosent i tredje kvartal 2011.

Indeks 27:

Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?

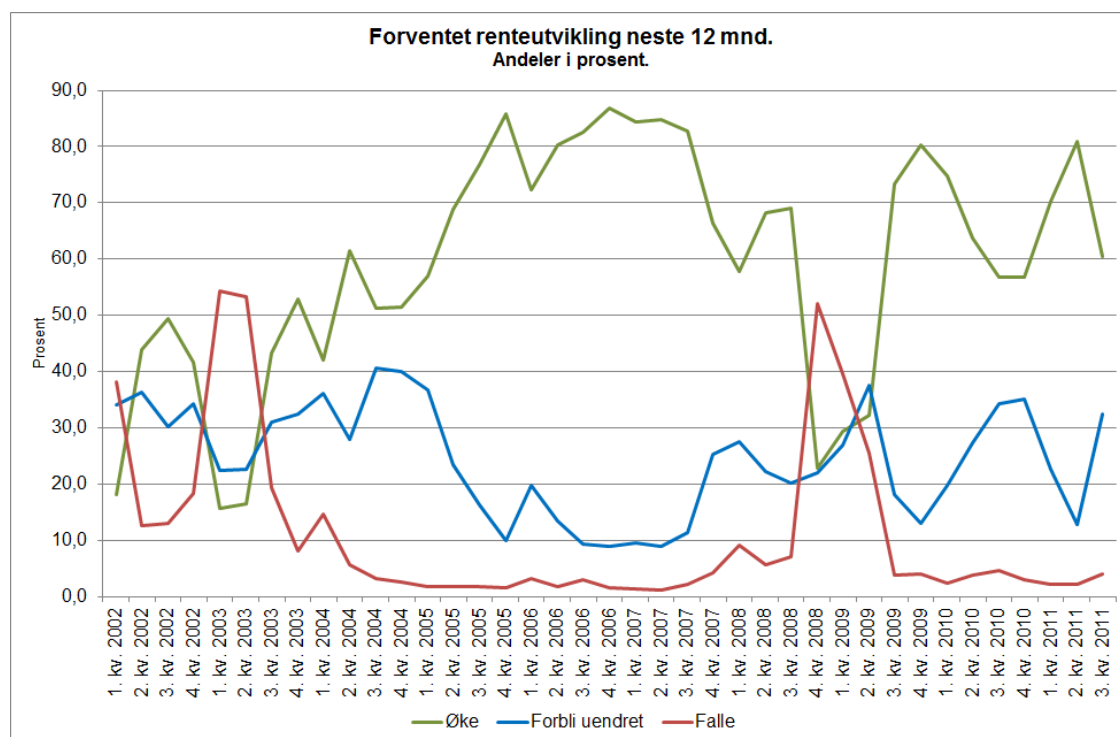

Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,6
Utvalg	813	838

Forventet lønnsøkning neste 12 måneder blant husholdningene gikk ned fra 2,8 prosent i andre kvartal 2011 til 2,6 prosent i tredje kvartal 2011.

Indeks 28:

Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Forventet renteutvikling neste 12 mnd	2. kvartal 2011	3. kvartal 2011
Husholdningene		
Øke	81,0	60,4
Forbli uendret	12,7	32,4
Falle	2,2	4,0
Utvalg	1000	1000

Andelen av husholdningene som forventer en økning i rentene gikk ned i tredje kvartal 2011, fra 81,0 prosent til 60,4 prosent. Andelen som forventer at renten skal falle steg fra 2,2 prosent til 4,0 prosent, mens andelen som forventer at renten skal forbli uendret gikk opp fra 12,7 prosent til 32,4 prosent.

Tekniske kommentarer – økonomene og partene i arbeidslivet

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er basert på respondentlister fra tidligere undersøkelser. Disse listene er oppdatert med nye aktører både blant økonomene og partene i arbeidslivet. I tillegg er listene korrigert for respondenter som ikke lenger er relevante.

Antall intervjuer

I denne undersøkelsen er det gjennomført totalt 105 intervjuer blant økonomer innenfor akademisk og finansnæringen, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner. Av disse intervjuene er 75 av respondentene økonomer og 30 respondenter kommer fra partene i arbeidslivet.

Vekting

Resultatene i denne undersøkelsen er ikke vektet.

Metode for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført på web ved bruk av datainnsamlingsverktøyet Confirmat. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 10. til 22. august 2011.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 8 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.

Tekniske kommentarer - næringslivslederne

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er representativ utvalgsundersøkelse av bedriftsledere i norske bedrifter med 20 ansatte eller flere. Undersøkelsen er gjennomført gjennom Perducos representative næringslivspanel. Dette panelet er rekruttert gjennom Perducos kvartalsvise næringslivsundersøkelse (Norges næringslivsundersøkelser - NNU®).

Antall intervjuer

Det er gjennomført totalt 548 intervjuer blant bedriftsledere i næringslivet i denne undersøkelsen.

Vekting

Resultatene er vektet basert på variablene geografi (landsdel), sektor (bransje) og antall ansatte i bedriften.

Datainnsamling

Feltarbeidet er foretatt på web ved bruk av datainnsamlingsverktøyet Confirmit. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post til deltakerne i panelet.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 10. til 22. august 2011.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 11 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.

Tekniske kommentarer - husholdningene

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er representativ utvalgsundersøkelse av befolkningen som er 15 år eller eldre. 60 prosent av intervjuene er gjennomført på fasttelefon og 40 prosent er gjennomført på mobiltelefon.

Antall intervjuer

Det er gjennomført totalt 1000 intervjuer blant norske husholdninger.

Vekting

Resultatene er vektet basert på variablene geografi (landsdel), alder og kjønn.

Datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført ved telefonintervjuer (CATI). Telefonintervjuene er gjennomført av Norstat Norge på oppdrag av Perduco.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 10. til 16. august 2011.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 11 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.